

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 17 FEBRUARI 1926

No. 529

INHOUD

DOELMATIGE OVERHEIDSBEMOEIING door <i>C. J. P. Zaalberg</i>	Blz. 150
De Oppositie tegen het Verdrag met België II door <i>Prof. Ir. J. Nelemans</i>	151
Het Verdrag met België door <i>D. G. van Beuningen</i>	153
Het Papiergeld in Engeland door <i>Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart</i>	153
De Bedrijfsuitkomsten der Spoor- en Tramwegen in Indië over 1924 door <i>H. P. J. Caspersz</i>	155
De toestand der Garingvisserij door <i>P. E. van Renesse</i>	156
Het Reederij-bedrijf in 1925, II (Slot) door <i>E. Vermeij</i> ..	158
AANTEKENINGEN:	
Een Duitsch oordeel over Duitse toestanden	159
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. J. G. van Dillen: Bronnen tot de geschiedenis der Wisselbanken, bespr. door <i>Mr. G. Vissering</i>	160
MAANDSIJFERS:	
Emissies in Januari 1926	161
Postchèque en Girodienst	162
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	162
Rijkspostspaarbank	162
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	162
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	162
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	164—172
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

16 FEBRUARI 1926.

De geldmarkt bleef ook deze week zeer ruim. De prolongatierente liep voorbijgaand zelfs tot 2 pCt. terug; meestal werd $2\frac{1}{4}$ à $2\frac{1}{2}$ pCt. genoteerd. In het particulier disconto kwam geen wijziging van beteekenis; in den regel werd voor $2\frac{3}{16}$ pCt. afdaan.

* * *

Als gevolg van het feit, dat in de afgelopen week een bedrag van f 6 miljoen aan schatkistpromessen rechtstreeks bij de Nederlandsche Bank werd ondergebracht (sinds 9 November 1925 had de Bank geen dergelijk papier in portefeuille), geeft de post binnenlandsche wissels op de balans der Centrale Credietinstelling ditmaal een kleine stijging te zien. In totaal krom hij van f 80,3 mill. tot f 83 miljoen. De beleeningen blijken van f 124,8 mill. tot f 118,5 miljoen te zijn teruggelopen. Het renteloos voorschot aan het Rijk verminderde met f 6,8 miljoen.

De voorraad gouden munt en de post muntmateriaal vertoonden beide een daling van ongeveer f 1,2 miljoen. De zilvervoorraad nam met f 400.000 toe. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief verminderden resp. met f 3,5 miljoen en f 7,1 miljoen; blijkbaar heeft de Bank dus in verband met de stijging van den wisselkoers op Londen, in de afgelopen week voor eenige miljoenen aan Engelsche ponden afgegeven.

De biljettencirculatie daalde met f 10,2 miljoen. De rekening-courantsaldi blijken met een kleine f 400.000 te zijn gestegen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 100.000. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 50. * * *

De koers voor Londen was deze week vrij onzeker. Na een flauwe opening liep de koers weder snel op tot $12.14\frac{1}{8}$, waarna Vrijdag weder voor 12.13 werd afgedaan, om op $12.13\frac{5}{8}$ de week te eindigen. Deze onzekere stemming werd wel in hoofdzaak veroorzaakt door een belangrijke verruiming van de Londensche geldmarkt. Het aanbod van geld bleef echter hier te lande zoo overweldigend, dat zelfs een teruglopen van het Londensche disconto met een half procent geen doorgaande wijziging in den pondkoers kon veroorzaken. De overige goudkoersen waren vrij stationnair. Fransche francs leden onder de politieke berichten en volgden vrijwel de wisselende stemmingen in de Fransche Kamer. Geopend op 9.32 werd Woensdag voor 9.13 afgedaan; slot 9.23. In het laatst der week ontstond een sterke stijging van Kopenhagen, van verre gevolgd door Oslo. Vrijdag steeg Kopenhagen bijna $2\frac{1}{2}$ gulden en bereikte daarmee het hoogste punt sedert de inflatie. Buenos Aires opnieuw flauwer 103, $101\frac{1}{2}$, $102\frac{1}{4}$.

LONDEN, 15 FEBRUARI 1926.

Op de eerste twee dagen van verleden week was geld schaarsch en moeilijk, doch daarna trad plotseling een ongewone verruiming in, welke de geheele verdere week aanhield. Het is echter niet waarschijnlijk, dat deze grootere geldruimte lang kan duren met het oog op de groote bedragen aan belasting, die in de periode tot begin April (het einde van het Gouvernements boekjaar) nog geïnd moeten worden.

Onder den invloed van ruimer geld en nog meer van de besprekingen in de markt van eene mogelijke verlaging van de „bankrate” was disconto flauw. Nadat het Vrijdag mogelijk was de nieuwe schatkistpromessen tot een verrassend laag percentage ($4\frac{1}{4}$) toe te wijzen, viel het disconto voor 3 maands prima bankaccepten tot $4\frac{5}{16}$ met een preferentie voor zes maands wissels tegen het nog lager percentage van $4\frac{1}{4}$ pCt. Deze prijs is uit den aard der zaak voor de discontomarkt niet loonend en kan zich alleen rechtvaardigen, indien de bankrate inderdaad wordt verlaagd.

Dollars en Guldens vrijwel onveranderd. Slot heden $4.86\frac{3}{8}$, $12.13\frac{7}{8}$.

DOELMATIGE OVERHEIDS-BEMOEIING.¹⁾

Al weer een recept tot genezing van den zieken staat. Ditmaal niet van een overmoedigen chirurg, doch van bezadigde internisten, of eigenlijk van gewone menschen, die wat huismiddeltjes aanprijzen: Een revolutie zou er niet van komen en is ook niet bedoeld.

Dit blijkt al uit het geruststellende begin, waarin de Studie-Commissie het voorbeeld volgt van den Nederlandschen Werkloosheidsraad. Deze bracht enkele maanden geleden een advies uit aan de Regeering over de kunst van regeeren en de manier, waarop dit aan anderen over te laten, en noemde dat „Waarvaartspolitiek”. Ten einde tot eenstemmigheid te komen liet deze Raad den invloed der arbeidsvoorwaarden buiten bespreking. Evenzoo beperkt de Commissie haar taak door buiten onderzoek te laten de vragen of de overheidsbemoeiing zooals die thans tot uiting komt, op zichzelf goed is, of er bezwaren bestaan tegen ons parlementaire stelsel en of ons kiesstelsel misschien eenige schuld heeft. Na dit gedaan te hebben onderteekent zij eenstemmig een nieuwe werkwijze voor de Tweede Kamer, die alle bestaande kwalen nog wat verergert.

Alleen wordt in een not met heel kleine lettertjes gewezen op het elders door een der commissieleden ontwikkelde plan om de kamerleden maar niet ad infinitum herkiesbaar te stellen.

Uitgangspunt van haar studie vond de commissie in de klachten, gehoord in de kringen van nijverheid en handel over den tragen gang van wetgeving en bestuur, over omslachtige, onoverzichtelijke en onpractische wetten en uitvoeringsbesluiten, over het bureaucratistische karakter ervan en het te veel opdragen van de uitvoering aan ambtelijke organen, zoodat die maatregelen dikwijls in botsing komen met de eischen der practijk. Als hoofdoorzaak van het gebrek geeft zij aan, dat met de voortschrijdende Overheidsbemoeiing niet is gegaan een reorganisatie van wetgevende en bestuursorganen in dien zin, dat zij steeds bij machte konden zijn de onderwerpen, welke zij te regelen kregen, voldoende te beheerschen (blz. 7).

Zonder de bestaande verdeling tusschen wetgevende, controleerende en uitvoerende machten aan te randen en zonder in de wijze van vertegenwoordiging van het volk wijziging te brengen wordt aanbevolen, dat de Tweede Kamer zich een soort Derde Kamer kiest van vakmensen, die permanente commissies vormen om wetsontwerpen te bestudeeren en daarover met de Regeering te overleggen.

Ik geloof, dat we van die min of meer permanente, bezoldigde of presentiegeld genietende kamerleden 2e klasse niet veel anders mogen verwachten, dan dat zij een nieuw leger Haagsche bedillers zullen worden, niet veel beter dan het tegenwoordige slag hoofdambtenaren. Zij zullen door het zich verdiepen in futilliteiten het een Minister nog lastiger maken bij het verdedigen van een wetsontwerp dat nu reeds het geval is met die wetsontwerpen, die onderwerpen behandelen, liggende binnen het bereik van de belangstelling van niet het beste deel der Kamerleden. En wat zal t.z.t. de Bezuinigingscommissie uit de Maatschappij zeggen van deze kamerassistenten met de taalkennis maar zonder politiek inzicht?

De Commissie is gelukkig niet zoo naïef om te verwachten, dat bij de samenstelling dier vaste commissies op algeheele negatie van de politieke gezindheid zal vallen te rekenen (blz. 20).

Voor wetsontwerpen met een overheerschend politiek karakter wil dan ook de Studie-Commissie nog wel een Commissie van Voorbereiding uit de Kamer, die samen met de commissies van deskundigen het ontwerp met den Minister zou kunnen bespreken en

zoo noodig wijzigen. Indien een wetsontwerp meer dan één Departement betreft, zullen de desbetreffende commissies gezamenlijk vergaderen met de hoofden dier Departementen. Alles om vertraging te voorkomen.

Voorts zijn er nog kamerleden 3de klasse bedacht, n.l. deskundigen met speciale vakkennis, die in de commissies niet meestemmen, doch alleen adviseeren. De behoefte aan deze speciale vakkenners in eenigszins los verband, wijst er wel op, dat die permanente commissies eenvoudig een nieuwe ambtelijke bureaucratie zullen worden, die aan niemand verantwoordelijk is. In hoeverre op hun benoeming de bevriendheid met één of meer kamerleden invloed zal hebben durf ik niet uit te maken.

Wij vreezen zeer, dat na deze reorganisatie vele kamerleden alle besef zullen verliezen van de noodzakelijkheid, dat om kamerlid te worden men bestuurskennis moet bezitten en om kamerlid te zijn men zich heeft in te werken in de vraagstukken van wetgeving en begrooting, waar men over te stemmen heeft (natuurlijk met behoud eener goed geregelde werkverdeling, waarbij geprofiteerd wordt van ieders bijzondere waarde).

Daarom lijkt een ander middel ons doeltreffender, aangegeven door iemand, die dezelfde diagnose had gesteld, n.l. de medewerker van het S.-D. dagblad „Voorwaarts” (27 Januari 1926). Deze schrijft:

„Bij den toenemenden omvang der staatstaak neemt ook de taak der Kamer toe. Het is onontkoombaar. De Volksvertegenwoordiging moet in ruimsten omvang haar recht van controle op de regeering uitoefenen en moet ter zake van ieder onderwerp van haar wil doen blijken. De vrije hand laten aan de regeering op het eene gebied brengt het vrije hand nemen door de regeering op het andere gebied mee en verlegt ten slotte het zwaartepunt van de Kamer naar de regeering. Dat mag niet. De Kamer moet zich doen gelden, moet haar macht onbeperkt uitoefenen. Doet zij dit echter dan schiet zij haar doel voorbij en in de plaats van de vertrouwde leidsvrouw des volks te zijn wordt zij de vervelende kinderjuffrouw.

De maatschappelijke ontwikkeling heeft hier reeds ten deele een uitweg doen vinden: het georganiseerd overleg. Daarnaast zullen nieuwe organen met publiekrechtelijke bevoegdheden verrijzen, die eveneens de Kamer kunnen bevrijden van minder voor haar passend werk. Het is mogelijk, dat zóó in de toekomst de wal het schip vanzelf zal keeren. Zoolang dit echter nog niet het geval is, zal ook in de wijze van werken der Kamer verandering moeten worden aangebracht. Haar rechten handhavende, moet zij een betere verdeling van werk, dat politiek naar buiten moet spreken en van werk, dat om aard of beteekenis in commissies kan worden afgedaan, invoeren. Het geschiedt reeds bij enkele wetsontwerpen, maar als regel, zonder de regeering, terwijl juist de aanwezigheid der regeering noodig is voor het feitelijk afdoen van tal van kleine kwesties, die in openbare behandeling uren vragen.

De politieke opvoeding des volks, die de openbare behandeling biedt, behoeft daarbij niet verloren te gaan. De vergaderingen der commissies kunnen ten deele openbaar zijn, en in ieder geval kan een kort verslag er van in de pers verschijnen. Zooals in andere landen geschiedt.

Ook de regeering wordt daarbij niet te zwaar belast, wanneer voor de behandeling der meer eenvoudige kwesties Onder-Staatssecretarissen namens de regeering spreken kunnen.

Dit commissie-werk zal op vele Kamerleden drukkend beslag leggen. Daarom zal het aantal Kamerleden moeten worden vergroot, wat — de ervaring van het buitenland leert het — niet tot meerpraterij zal leiden. 't Tegendeel is waar. De openbare behandeling van zeer vele onderwerpen zal weinig of geen tijd meer kosten en belangrijke vragen kunnen beter tot haar recht komen.”

Hoewel wij nooit veel heil gezien hebben in vergrooting van het aantal Kamerleden, vooral uit vrees dat bij menige partij de doublure niet zou bijdragen tot verhooging van het gemiddeld peil, achten wij dit middel toch veel minder schadelijk dan die spoedig tot ambtenaren verwordende vaste commissies in dienst van de Tweede Kamer.

Met de eerste conclusie der commissie dat een betere werking van de organen van wetgeving te verwachten is door in de Grondwet aan de Tweede Ka-

¹⁾ Rapport van een Studie-Commissie uit de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, Haarlem, 15 Dec. 1925.

mer de benoeming op te dragen van commissies, uit niet-kamerleden bestaande, aan welke de Kamer het technisch onderzoek en zoo noodig het amendeeren van ingediende wetsontwerpen in overleg met de Regeering overlaat en welke commissies de Regeering ook bij de voorbereiding van in te dienen wetsontwerpen kan betrekken, kunnen we ons dus in geen enkel opzicht vereenigen.

Het tweede geneesmiddel betreft de uitvoerende macht en haar verantwoordelijkheid tegenover het volk. De bemoeiingen van de Ministers zijn te omvangrijk dan dat zij alles wat in hun naam geschiedt, zouden kunnen beheerschen. De uitvoerende, vaak regeerende ambtenaren, zijn echter uitsluitend tegenover den Minister verantwoordelijk en blijven onbereikbaar voor de controleerende volksvertegenwoordiging. Een middel hiertegen weet de commissie niet aan te geven; daarom wil zij het kwaad verminderen door de verantwoordelijkheid van den Minister af te nemen en te leggen op de personen of organen, die feitelijk het meest bevoegd zijn om ook de macht uit te oefenen.

In dit verband worden ideeën ontwikkeld over decentralisatie van wetgeving, waarbij groote invloed wordt toegekend aan de vertegenwoordiging van groepsbelangen.

Het is wel interessant, dat dit rapport juist verschijnt in de maand, waarin de watersnood bij velen de vraag doet rijzen of op Waterstaatsgebied niet te veel aan de direct-belanghebbenden is overgelaten, en stemmen opgaan om het centrale gezag meer verantwoordelijkheid te geven, zulks met volle erkenning van het grootsche werk, dat onder de oude Waterstaatswetgeving is tot stand gekomen en in stand gehouden.

De commissie heeft dit natuurlijk ook beseft en wil er dan ook tegen gewaakt hebben, dat het *groepsorgaan* in hare regeling komt op het terrein van *het algemeen belang* (blz. 26).

Als voorbeeld wordt gebruikt de arbeidswetgeving en voorgesteld om onder toezicht van de overheid de regelingen over te laten aan de bedrijfsorganen. Zorgvuldig is het woord „bedrijfscolleges” van Prof. Veraart vermeden, doch ik vermoed dat deze hooggeleerde in de bladzijden 26 en 27 een in zijn oog hoogst onvoldragen vrucht zal zien van het door hem uitgestrooide zaad.

Overigens zullen velen, waartoe ook ondergeteekende zich rekent, verlangen naar den tijd, waarin het directe ingrijpen van de overheid in het bedrijfsleven tot de verouderde middelen om het algemeen belang te behartigen zal behooren. Maar dat nu de „groepen” daar rijp voor zijn, waag ik zeer sterk te betwijfelen. Wel heb ik eenig vertrouwen, dat zij daarvoor rijp zullen worden en dat de kiemen aanwezig zijn in de op natuurlijke wijze zich ontwikkelende organen. Maar het blijft voor mij nog de vraag of het toezicht op die zelfgemaakte en zelfuitgevoerde regelingen eenvoudiger zal zijn dan de tegenwoordige Overheidsbemoeiing.

Een der belangrijkste pogingen daartoe, nl. die betreffende den arbeidsduur in de drukkersbedrijven, levert tot dusverre nog slechts teleurstelling op en moedigt er zeker niet toe aan om de groepsorganen te laten regeeren over de leden der groep, die wenschen vrij te blijven.

De Maatschappij van Nijverheid en Handel heeft in hare afdelingen zich duidelijk uitgesproken tegen de bindendverklaring van de collectieve arbeidsovereenkomst. Wat de Studie-Commissie voorstelt ademt een anderen geest.

Minder bezwaar dan tegen de voorstellen betreffende de Tweede Kamer en de bestuursorganisatie gevoel ik tegen de wenschen, geuit in zake de *bedrijven*. De Commissie wil hier zooveel mogelijk den vorm van de naamloze vennootschap zien toegepast met verantwoordelijke directeuren en raden van beheer,

die naar behoefte ontslagen en vervangen kunnen worden en die tusschen zich en den Minister geen departementsambtenaar ingeschoven krijgen.

Gaarne gaan wij hiermede accoord. We zouden zelfs nog verder in de richting van het vrije bedrijf willen gaan en de directie (en zoo ver mogelijk het personeel) meer persoonlijk belang geven bij de uitkomsten en meer vrijheid van handelen in het benoemen en ontslaan van personeel. De Directeur-Generaal der Posterijen (alsjeblijft geen twee of drie met elkaar ruzieënde directieleden) moet zelve kunnen aanwijzen wie directeur van het kantoor te Amstelveen of te Rotterdam moet zijn en doet hij zijn keuze dikwijls verkeerd, dan moet hij zelf verdwijnen.

Dat de spoorwegmaatschappijen als gelukkig voorbeeld worden genoemd acht ik minder juist. Hoewel van het oude gezag der directie nog wel iets is blijven hangen, is toch het gevaar groot, dat een Minister of een Tweede Kamer opperdirecteur gaat spelen, wat de directie verlamt en van haar verantwoordelijkheid ontheft.

Maar volkomen onderschrijven we het principe van de commissie, dat er verbetering zal komen *door bij de wet, resp. bij provinciale of gemeentelijke verordening, het beheer van daarvoor in aanmerking komende openbare diensten en bedrijven op te dragen aan een verantwoordelijke directie onder toezicht van een bedrijfsraad en de verantwoordelijkheid van het gewone orgaan van uitvoerend gezag te dezer zake dan te beperken tot de benoeming van de directie en de leden van den bedrijfsraad; een en ander voor zover in de desbetreffende wet of verordening niet omtrent bepaalde punten anders is bepaald* (blz. 40).

De Commissie heeft op blz. 8 bescheidenlijk als haar taak aangegeven het zoo mogelijk beramen van middelen ter verbetering, die naar haar inzien nadere overweging verdienen. Zij hoopt op een deugdelijk onderzoek in ruimeren kring.

Het bovenstaande is een bescheiden poging daartoe. Den Haag, 31-1-'26.

C. J. P. ZAALBERG.

DE OPPOSITIE TEGEN HET VERDRAG MET BELGIË.

II.

Ook tegen art. VI van het Verdrag, betreffende de verbinding van Antwerpen met den Rijn is sterke oppositie gerezen, waarbij de slechts in beginsel toegestane kanalen Antwerpen—Moerdijk en Antwerpen—Venlo—Ruhrt op den voorgrond treden.

Al dadelijk moet opgemerkt worden, dat de tot oordeelen oogenschijnlijk meest bevoegden, doch anderszijds niet geheel onpartijdigen, nl. de Kamer van Koophandel en de Scheepvaartvereniging Zuid te Rotterdam, het niet eens zijn over de vraag, welk van die twee kanalen voor de Nederlandsche en in het bijzonder de Rotterdamsche belangen het meest te vreezen zou zijn.

„De Kamer van Koophandel zegt” daaromtrent in haar adres aan de Tweede Kamer („E.-S. B.” bladz. 630, 2e kol.): „En alles wat over het kanaal Antwerpen—Moerdijk is gezegd geldt in nog *sterker* mate vóór deze verbinding” (nl. het kanaal Antwerpen—Rühr), en de Scheepvaartvereniging Zuid (t.a.p. bladz. 632, 2e kol.): „Verreweg het grootste bezwaar hebben wij tegen het geprojecteerde kanaal Antwerpen—Moerdijk.”

Waar de zaak zoo staat, valt het m.i. niet zoo heel moeilijk om, al zou elk van die kanalen voor Antwerpen een verbetering kunnen scheppen, de betekenis van die kanalen ten aanzien van de positie van Rotterdam tot hare werkelijke proportie terug te brengen.

In de eerste plaats het kanaal Antwerpen—Moerdijk.

De lengte van dit kanaal, waarvoor verschillende tracés, wier voor- en nadeelen echter nog niet schijnen te zijn onderzocht, in aanmerking kunnen komen,

¹⁾ De cursivering is van mij.

zal op ongeveer 60 KM. zijn te stellen. Wanneer dit kanaal op gelijk peil met de dokken te Antwerpen wordt aangelegd (ongeveer 1,75 M. + N.A.P.), zal het inderdaad slechts ééne sluis hebben, nl. aan het Hollandsch Diep. Een tweede sluis zal echter niet gemist kunnen worden, hetzij om het kanaal in buitengewone omstandigheden van de dokken te kunnen afscheiden, hetzij om hinderlijke stroomingen te voorkomen tijdens open stand der sluisen tusschen de dokken, en de Schelde omstreeks hoogwater.

Of voor het Nederlandsch gedeelte van het kanaal het bovengenoemde dan wel een lager peil het meest gewenscht zal zijn, in welk laatste geval steeds door twee sluisen zou moeten worden gesluisd, is een te veel omvattende zaak om daarop hier verder in te gaan.

De afstand van Dordrecht tot den mond van het kanaal Antwerpen—Moerdijk is gelijk te stellen aan dien van Dordrecht naar Rotterdam (Maasbrug), zoodat het kanaal met ten minste één schutting nog juist het verschil in afstand van Antwerpen en van Rotterdam naar den Rijn voorstelt.

In vaartijd verschilt dat ongeveer een dag.

Het kanaal Antwerpen—Venlo—Ruhrort zal volgens het ontwerp Hentrich een bedrijfs lengte hebben van 182 KM. en 6 sluisen met een gezamenlijk verval van 55 M. of gemiddeld per sluis ruim 9 M. Neemt men met de Staatscommissie voor den verbeterden scheepvaartweg Amsterdam—Bovenrijn een gemiddelde vaarsnelheid op het kanaal van 6 KM. per uur en voor het oponthoud aan elke sluis $1\frac{1}{2}$ uur, dan komt men tot een vaartijd van 40 uur of 3 dagen van 14 vaaruren, wat zou overeenkomen met den tijd voor opvaart van Rotterdam naar Ruhrort. Indien de door genoemde Staatscommissie aangenomen gemiddelde snelheid juist zou blijken, zou dit kanaal voor de opvaart dus wel van beteekenis kunnen zijn; afvarende zal de reis steeds in belangrijk korter tijd langs de rivier naar Rotterdam gemaakt kunnen worden.

Ir. Ramaer (brochure, bladz. 39) en anderen met hem maken zich over dat kanaal niet ongerust, en daarbij zou ik mij willen aansluiten.

Wat het kanaal Antwerpen—Moerdijk betreft, in aanleg en exploitatie zoo onvergelykelyk veel eenvoudiger dan het kanaal Antwerpen—Ruhrort, zoo is opgemerkt, dat de vaart langs het kanaal van Zuid-Beveland veel beter is dan die door het voormalige Kreekerak. Toegegeven, maar vormen het Hellegat, Volkerak, de ingang van het Zijpe en het Brabant-sche Vaarwater op de Ooster-Schelde wel een veilig vaarwater bij ruw of stormachtig weer voor de tegenwoordige Rijnaken, die geladen gevaar loopen vol te slaan en ledig als een blaas op het water liggen? Er ging dan haast ook geen storm voorbij of op de Zeeuwsche stroomen was verlies van menschenlevens en schepen te betreuren. En hoe onverwacht de storm kan opsteken, heeft de ramp, die de visschersvloot nabij Vlissingen een paar jaar geleden overkwam, doen zien. En zouden de schepen, die bij storm de reis er nog goed afbrengen, de schadelijke gevolgen in hun bouw niet ondervinden? Al zal de vaart op het kanaal de voordeelen van het getijde missen, zoo is het toch alleszins verklaarbaar, dat België een veiliger weg naar den Rijn tracht te verkrijgen dan dien over de Zeeuwsche stroomen, en wel den weg, die in gróote lijn reeds door Koning Willem I werd aangegeven (zie ir. Ramaer, broch. bladz. 37).

Op eenige voordeelen, die het kanaal Antwerpen—Moerdijk voor de doorsneden landstreek in Nederland zal hebben, al zou daarvoor een kanaal van meer bescheiden afmetingen voldoende zijn, werd reeds door ir. M. C. E. Bongaerts in „De Tijd” van 5, 7 en 9 Mei gewezen, en onlangs verscheen in „De Ingenieur” van 28 November een opstel van ir. H. H. de Jongh, die niet alleen wijst op het voordeel in het algemeen, ook voor Rotterdam, van een goede, volkomen veilige verbinding tusschen de beide centra van verkeer Rotterdam en Antwerpen, maar ook op de mogelijkheid

tot latere afsluiting van het Hellegat, nadat de Ooster-Schelde bij Bergen op Zoom en het Volkerak langs de verbeterde Dintel in verbinding zijn gebracht met het kanaal Antwerpen—Moerdijk. Al werd hier een mogelijkheid voor vermoedelyk nog al verre toekomst geopperd, zoo zou die afsluiting anders geheel passen in het beginsel, door de uitstekendste Nederlandsche waterbouwkundigen en ook door ir. Ramaer gehuldigd, dat elke rivier, waar eenigszins mogelijk, haar eigen water langs één bed moet afvoeren (broch. bladz. 17).

Daarmede zou ook de weg geopend worden om de Noordzee, zij het na eeuwen, uit Ooster-Schelde en Krammer terug te dringen, evenals uit de Brielsche Maas, een stap, die de instemming van den bekwamen waterbouwkundige ir. Ramaer zou hebben. Voor Rotterdam en Dordrecht is echter te hopen, dat de ambtelijke nazaten van den Inspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat Ramaer voornoemd beginsel niet zoo consequent zullen doorvoeren om het ook toe te passen op de Boven-Merwede door afsluiting van de Beneden-Merwede (een denkbeeld, dat een eeuw geleden werd geopperd), waarmede de open verbinding van die havens met de Waal zou worden prijs gegeven.

België overvraagt, wordt gezegd, daarmede doelen de eenerzijds op de bevoegdheid om verruiming van de kanalen door Zuid-Beveland en door Walcheren te vragen, anderzijds op de afmetingen der kanalen Antwerpen—Moerdijk en Antwerpen—Ruhrort.

Ten aanzien van het eerste punt zij opgemerkt, dat de aanleg van laatstgenoemde kanalen nog niet vast staat, en dan is het toch alleszins verklaarbaar, dat België de gelegenheid wil zien opgehouden om de bestaande kanalen te verruimen, wat zich vooreerst wel tot het kanaal door Zuid-Beveland zal bepalen, ingeval van de nieuwe kanalen werd afgezien of mogelijk in afwachting van het tot stand komen van een daarvan, terwijl tevens de vaart naar Gent die kanalen, ook na tot stand koming van het kanaal Antwerpen—Moerdijk, niet kan missen.

Verruiming van het kanaal door Zuid-Beveland, thans op den waterspiegel gemiddeld 45 M. breed, zou, wanneer het vóór-oorlogsche verkeer zich weer nagenoeg heeft hersteld, toch geen bijzondere weelde zijn.

Ten aanzien van het tweede punt, mag er op worden gewezen, dat het reeds door velen genoemde Maas-Waalkanaal (Heumen—Nijmegen), bestemd voor schepen van 2000 ton, een breedte op den waterspiegel van ruim 60 M. verkrijgt en naast een tegen den wal gemeerd schip gelegenheid zal geven, dat twee schepen van die grootte elkaar passeeren.

Gaat men nu nog één stap verder en zorgt men, dat ook het stilliggende schip nog behoorlyk kan varen, dan is men juist aan den in het verdrag omschreven eisch, die naar men dus met recht kan zeggen, aan het Nederlandsche voorbeeld aanpast.

Op de mislukking van het Merwedekanaal, dat van het begin af voor de Rijnvaart te klein was, waarvan niemand een verwijt mag worden gemaakt, behoeft niet te worden teruggekomen, maar die ervaring zal nu toch iets geleerd moeten hebben.

Het is naar mijne bescheiden meening dan ook weinig logisch, dat de Staatscommissie voor den verbeterden scheepvaartweg Amsterdam—Bovenrijn voor het verkeer van schepen van 3000 ton een profiel voorstelt, dat op den waterspiegel zelfs nog iets smaller is dan het Maas-Waalkanaal, bestemd voor schepen van 2000 ton, en dat nog wel, waar op het gedeelte Amsterdam—Utrecht van het door die Commissie aanbevolen tracé zich een zeer drukke z.g.n. „kleine vaart” heeft ontwikkeld, die den laatsten tijd nog zeer sterk toenam. Indien op den hiervoor eerstgenoemden vaarweg zich een verkeer zou ontwikkelen, zooals men hoopt en verwacht, dan dient later verbreding van het kanaal tot 80 à 90 M. mogelijk te zijn zonder tot verlegging van kanaaldijken of wijzi-

ging der nu te maken kunstwerken over en onder het kanaal over te moeten gaan.

Ik meen mijn aantekeningen omtrent de kanalen tot verbinding van Antwerpen met den Rijn te kunnen besluiten met de opmerking, dat Nederland de economische functie, die het te vervullen heeft (adres van de Kamer van Koophandel te Rotterdam, „E.-S. B.” bladz. 630, 2e kol.); ook in de toekomst zal kunnen vervullen, wanneer zijn op alle punten gemakkelijk bereikbare havens de beste accommodatie en outillage aanbieden, en het verleden doet vertrouwen, dat zij in die opzichten aan de spits zullen weten te blijven.

Prof. Ir. J. NELEMANS.

(Slot volgt).

HET VERDRAG MET BELGIË.

Professor Ir. J. Nelemans neemt het in het vorig nummer op voor het Verdrag met België.

Dit is werkelijk een verademing „na het veelstemmig koor, dat zijn critiek tegen dit verdrag deed hooren”, maar het is naar mijn bescheiden meening te betreuren, dat de geachte schrijver zoo zeer aan de oppervlakte is gebleven, daardoor onjuiste conclusies trekt, zelfs onjuist citeert! Daar zijn belichting andere on- of halfingelichten zou kunnen doen overhellen tot de meening, dat het verdrag toch niet zóó kwaad is als „het veelstemmige koor” beweert, acht ik het alleszins wenschelijk reeds thans, zonder het tweede gedeelte van Professor Nelemans' betoog af te wachten, daartegen op te komen.

Het doet eenigszins vreemd aan, dat een schrijver, een tractaat à la lettre willende uitpluizen, zich daarvoor bedient van een vertaling van dat tractaat, zonder daarmede te vergelijken den origineelen tekst in de taal, waarin het tractaat werd opgesteld. Had Prof. N. dit wel gedaan, dan zou Z.H.G. gezien hebben, dat de origineele Fransche tekst in art. 9 § 6 een onderscheid maakt tusschen de woorden „conserver” en „entretenir”. De Nederlandsche vertaling van deze paragraaf stelt zeer juist voor deze beide woorden respectievelijk „behouden” en „onderhouden”.

Waar de schrijver wijst op de schijnbare tegenstelling tusschen § 2 en § 8, citeert hij dat, (in de Hollandsche vertaling van § 2) eerst wordt genoemd „de betonning” en daarna „het onderhoud der zeegaten”.

Had Professor Nelemans den Franschen tekst van § 2 gelezen, dan zou Z.H.G. gezien hebben, dat er stond „ainsi que la conservation des passes”. De vertaling is dus niet, als in den Nederlandschen tekst staat „onderhoud”, maar behoud of behouden.

Had men bij den origineelen Franschen tekst anders bedoeld, dan ware het woord „entretien” gebruikt, evenals men in § 6 deed. Ook de 86-jarige praktijk wijst uit, dat niet zooals Professor Nelemans beweert, bedoeld werd „entretien” (onderhoud), doch „conservation” (behoud) der zeegaten.

Er zouden nog meer bewijzen bij te brengen zijn, dat Professor Nelemans de plank hier missloeg, doch ik neem aan, dat met bovenvermelde volstaan kan worden. Zoo niet, dan sta ik met verdere ten dienste.

Verder zou ik een opmerking willen maken omtrent hetgeen Professor N. over het Kreekrak en het Sloe schrijft. Hier citeert Z.H.G. verkeerd uit § 8, waar hij zegt, dat er sprake is van „de waterwegen in dit artikel genoemd.”

In de Hollandsche vertaling staat niet „genoemd” doch „aangewezen”; de Fransche tekst bezigt hier het woord „indiquées”. Maar het Sloe is in dit artikel niet genoemd, niet aangewezen, niet geïndiqueerd! Trouwens laat Professor N., als Z.H.G. nog niet overtuigd is, dan eens kennis nemen van of nalezen het antwoord, dat onze Minister van Buitenlandsche Zaken, E. Cremers, in 1864 gaf aan den Belgischen Gezant. (Z.H.G. kan dit vinden in een artikel in dit tijdschrift van 7 October 1925). Waar genoemde Minister zeer terecht het standpunt innam en handhaafde, dat het Sloe en het Kreekrak „ne doivent être rangés dans

la même catégorie”, blijft deze kwestie voor den Nederlandschen Professor dan nog een open vraag? Dit is toch nauwelijks aan te nemen. Trouwens er bestaat toch zeer zeker eene duidelijke interpretatie omtrent de beteekenis van § 8, gevestigd door de bijkans honderdjarige praktijk. Nederland heeft behouden en aangewezen, België heeft gebaggerd, heeft de lichten betaald, heeft onderhouden. Sedert 1842 heeft verschil van meening tusschen België en Nederland hierover niet bestaan. Hoe kan dan thans en dat nog wel van Nederlandsche zijde gesproken worden over gebrek aan interpretatie.

„Indien ik goed lees”, zegt Professor Nelemans verder, „bepalen Nederland's verplichtingen zich tot baggerwerk”. Naar mijne meening heeft de geachte schrijver niet goed gelezen, trots de toelichting bij Art. IV, § 8, 6e lid. De kosten van normaliseering, als deze dient tot verbetering van het vaarwater der Westerschelde, zullen wel degelijk ten deele door Nederland moeten worden gedragen. Dat de verdeeling der kosten buiten arbiters om gaan zal, doet hierbij niet ter zake. Echter deel ik in het minst niet de opinie van Professor Nelemans, dat men zich over het „zich verstaan” nopens allerhande kosten, welke het verdrag dreigt te doen ontstaan, niet bezorgd behoeft te maken. Integendeel, ik ben er van overtuigd, dat deze in het verdrag telkens weerkerende bepalingen evenveel bronnen van ellendige twisten tusschen de beide Staten zouden vormen.

De politieke zijde van het verdrag wenscht de geachte schrijver te laten rusten, echter niet zonder gezegd te hebben, dat met den Minister van Buitenlandsche Zaken ook Professor van Eysinga daar blijkbaar anders over denkt dan de schrijver der artikelen in de „N. R. Ct.” van 9 tot 11 December 11. Ik acht het zeer de vraag, of Professor van Eysinga het in deze wel geheel met Minister van Karnebeek eens is. Reeds uit Professor van Eysinga's artikelen in de „Economisch-Statistische Berichten” van 20 en 27 Mei 11, merkt men eene op sommige gewichtige punten afwijkende meening op. Zeer duidelijk zelfs gispt Professor van Eysinga het gemis aan reciprociteit, waar van Nederlandsche zijde België bij het verdrag waarborgen gegeven worden, dat de Belgische havens nimmer zullen achterstaan bij de Nederlandsche, terwijl niets in het verdrag België verhindert, de vaart op zijn kanalen naar Nederlandsche havens te fruikeñ. Dit is een punt ten opzichte waarvan het tractaat ten nadeele van Nederland geen behoorlijke wederkerigheid betracht, zegt Professor van Eysinga.

D. G. VAN BEUNINGEN.

HET PAPIERGELD IN ENGELAND

De Chairmen der Londensche grootbanken hebben, de een met meer, de ander met minder geestdrift, op de onlangs gehouden jaarvergaderingen hun ingenomenheid betuigd met den terugkeer tot het goud in 1925.

Tempora mutantur! Einde 1923 nog verklaarde de Heer Goodenough van Barclays Bank, wien des tijds inflationistische neigingen werden toegeschreven, dat deze hem te eenen male vreemd waren en dat hij stabilisatie van de koopkracht van het pond tegenover goederen en diensten het meest wenschelijk achtte. McKenna, die zich reeds eerder als voorstander van stabilisatie had doen kennen, ging in dienzelfden tijd zelfs zoo ver, zich op te werpen als pleitbezorger voor ruime credietverleening aan het bedrijfsleven onder het motto, dat de daaruit noodwendig voortvloeiende prijsstijging niet als inflatie van het ruilmiddel zou zijn te beschouwen.

Reeds te vorigen jare was er eenige kentering in de stemming waar te nemen en thans hebben de financiers hunne opvattingen, soms niet zonder eenig opportunisme, dermate gewijzigd, dat zij eenstemmig het eerherstel van het edele metaal goedkeuren, ook al zal daardoor onder omstandigheden een stabiel prijsniveau niet te handhaven zijn.

Het ligt niet in onze bedoeling thans opnieuw de vraag onder de oogen te zien, of Engeland in 1925 al dan niet tot den overgang naar het goudkernstelsel had moeten besluiten. Dat het aanpassingsproces niet zonder moeilijkheden voor het Engelsche bedrijfsleven is geweest, werd ook ditmaal door McKenna betoogd, die er tevens op wees, dat de toestand nog pijnlijker zou zijn geweest, indien zich niet in het vorig jaar een stijging van het prijsniveau in de Verenigde Staten had gemanifesteerd. Doch hij voegde hieraan toe, dat er weinig reden is om nu nog het gebrachte offer met het verkregen resultaat te gaan vergelijken, en dat hij — en dat vormt het verschilpunt met zijne vroegere opvatting — met het bereikte resultaat tevreden was en gegronde hoop koesterde, dat de terugkeer tot het goud in de toekomst zegenrijk zou blijken.

Te weinig wordt door de bankiers de nadruk gelegd op het feit, dat de terugkeer tot het goud nog niet beteekent herstel van vóóroorlogsche toestanden. De gouden standaard toch wordt zeer geprezen om zijn automatische werking. Doch dat wij thans in vele gevallen te doen hebben met regularisatie der wisselkoersen op goudpeil door onderling overleg der voornaamste circulatiebanken en dat daarmee een in dezen omvang nieuw element in de praktijk van den gouden standaard zijn intrede heeft gedaan op eene wijze, zooals reeds in de Resoluties der Conferentie van Genua aangegeven, kan men veelal slechts tusschen de regels lezen.

Ook na de maatregelen van 1925 moet in Engeland nog een belangrijk onderdeel van het geldwezen geregeld worden, t.w. het intrekken van het sinds de eerste oorlogsdagen in omloop gebrachte staatspapiergeld, de Currency Notes. De Cunliffe Commissie¹⁾ heeft in haar interim-rapport van 1918 geadviseerd om deze Notes door biljetten van de Bank of England te vervangen. Daartoe zou men echter niet moeten overgaan, dan nadat het pond sterling gedurende minstens een jaar op goudpeil zou zijn gehandhaafd. In dezen proeftijd zou dan moeten blijken, vooreerst dat de positie van het ruilmiddel tegenover het buitenland de noodige stabiliteit vertoonde, en voorts welk bedrag aan niet door edel metaal gedekt papiergeld zich in het binnenlandsch verkeer zou handhaven. Aan de hand van deze gegevens zou men alsdan moeten overgaan tot het vaststellen van een nieuw maximum voor de met het bedrag der ongedekte Currency Notes te vermeerderen ongedekte circulatie van de Bank of England, doch overigens zou men aan het in de Peel Act van 1844 neergelegde beginsel van contingenteering moeten vasthouden. Slechts wilde de Commissie wettelijk sanctionneeren, hetgeen in Engeland reeds meermalen in praktijk was gebracht, t.w. eene machtiging van de Treasury om de Bank in geval van nood dispensatie van het gestelde maximum te verleen.

Dezelfde voorkeur voor eene aan een vast maximum gebonden fiduciaire circulatie treft men aan in het rapport van de Committee on the Currency and Bank of England Note Issues²⁾. En in zijne rede van 28 April 1925 verklaarde Churchill, dat de Regering laatstgenoemd rapport in elk opzicht wilde volgen. Hiermede was de officiële politiek afdoende bekend gemaakt: aan het starre beginsel van de Peel Act zou niet worden getornd.

Walter Leaf (Westminster Bank) heeft in zijn jaarrede aan deze quaestie eenige beschouwingen gewijd. Bij gelegenheid van de wijziging van de Peel Act, die noodig zal zijn om aan de vervanging van Currency Notes door bankpapier uitvoering te geven, wenscht Leaf het huidige stelsel, dat om zijn starheid vrijwel nergens navolging heeft gevonden, door eene meer elastische biljettenuitgifte te zien ver-

vangen, ten einde in tijden van spanning de uitwassen te vermijden, waartoe de wet van 1844 aanleiding gaf. Daarom beveelt Leaf navolging van het Amerikaansche stelsel aan, hetwelk ook is neergelegd in de Deutsche Bankwet van 1924. De circulatiebank wordt volgens dit systeem gebonden aan een minimumdekkingspercentage, dat echter mag worden verlaten tegen betaling van een zekere belasting.

Wanneer men de cijfers der huidige papiercirculatie als grondslag neemt, zoo komt dit ongeveer op het volgende neer. Op 3 Februari j.l. was er bijna 142 miljoen pond bankpapier in omloop. Aan Currency Notes stond uit 287 miljoen, waarvan 56 miljoen gedekt door bankpapier. De feitelijke papiercirculatie beliep dus 371 miljoen, waartegenover een goudvoorraad bij de Bank stond van 144½ miljoen, gevende een dekkingspercentage van circa 38,95 pCt.¹⁾

Leaf stelt voor om de dekking van het bankpapier vast te stellen op 33 pCt. met mogelijkheid om beneden dit percentage te gaan tegen betaling van belasting. Hij acht dit den besten waarborg tegen crisis, omdat men nu niet langer door den angst vervuld behoeft te zijn, dat de Bank of England op een gegeven oogenblik haar grens zal hebben bereikt.

Dit denkbeeld heeft nog weinig bijval gevonden. De aanhangers der officiële politiek, waartegen Leaf zich wendt, gevoelen niet voor elasticiteit, maar voor vastigheid. Gevallen van nood willen zij óf, als tot dusverre, incidenteel, óf, met de Cunliffe Commissie, meer algemeen regelen, doch zonder daarbij het grondbeginsel aan te tasten.

Dat dit beginsel uitmunt door starheid en willekeur, is kwalijk te loochenen voor hen, die niet in Engelsch conservatisme zijn bevangen. Meer elasticiteit is daarom zeker toe te juichen, en het is een heugelijk feit, dat dit thans ook door een der Engelsche bankmannen openlijk is uitgesproken, ook al is er wel eenige kans, dat hij even weinig succes zal hebben als vroegere reformatoren, zooals Goschen en Holden.

Intusschen bestaan er ook tegen het voorstel van Leaf bedenkingen. Ook de door hem voorgestelde verhouding tusschen goud en papiergeld is niet vrij van willekeur. En dat te meer, omdat hij, in dezelfde fout vervallende als de wetgever van 1844, geen dekking voorschrijft voor de dadelijk opvraagbare schulden, die niet den vorm van bankpapier hebben aangenomen. Het Amerikaansch-Duitsche stelsel aanbevelend, heeft Leaf over het hoofd gezien, dat in die landen dit punt wel degelijk in de bankwetgeving is geregeld.

Ook mag men betwijfelen, of dit stelsel in geval van crisis wel de voordeelen zou hebben, die Leaf ervan verwacht en of het heffen van belasting niet veeleer aanleiding zou geven tot eene onwenselijke opvoering van den rentestand.

Toch mag men hopen, dat de stem van dezen bankman, ook al is zijn voorstel op zichzelf niet aanbevelenswaard, aanleiding zal geven om de herziening van de Engelsche Bankwet nog eens aan eene principiële discussie te onderwerpen. Niet in dien zin, dat men een herhaling zou moeten krijgen van het debat over de keuze tusschen gouden standaard en stabilisatie van het prijspeil, waarover de discussie te vorigen jare voorloopig is gesloten. Doch wel dient men de vraag aan de orde te stellen, of het keurslijf van voorschriften, waarin men de Bank of England in 1844 heeft gehuld, niet door een meer modern gewaad moet worden vervangen, beter passend bij de huidige denkbeelden op het gebied der geldpolitiek en meer geëigend om onregelmatigheden, die een enge band tusschen goud en bankpapier in het economisch leven kan teweegbrengen, te voorkomen.

¹⁾ Zie over het Cunliffe-rapport E.S.B. van : 5 Febr. 1919.

²⁾ Zie over het rapport dezer Commissie E.S.B. van 6 Mei 1925.

¹⁾ Leaf komt op grond van de cijfers per 6 Januari tot een lager percentage, omdat hij de fout begaat de bankbiljettenreserve der Regering niet van de totale circulatie der Currency Notes af te trekken.

Het is begrijpelijk, dat men in landen met weinig ervaring of met een geheel gedesorganiseerd ruilmiddel voelt voor een starre bankwetgeving, maar in Engeland, waar de financiers a.h.w. over een zesde zintuig beschikken, waarmede zij op de bewegingen ter geldmarkt reageeren, is een dergelijke regeling niet noodig en zou de wetgever kunnen volstaan de circulatiebank de verplichting op te leggen tot vasten prijs goud aan te koopen en af te geven, het verder aan het bankbeleid overlatend om voor de naleving van dezen algemeenen regel te zorgen. De tegegenstanders van stabilisatie hebben dikwijls betoogd, dat bij verwezenlijking daarvan een te zware verantwoordelijkheid op de circulatiebank zou worden geladen. Van de zoeven genoemde verruiming der bankwetgeving, die slechts de strekking zou hebben om op zichzelf geheel willekeurige dekkingsvoorschriften af te schaffen, zullen zij dat echter niet kunnen zeggen. Deze verzwart niet de taak der circulatiebank, doch geeft haar integendeel gelegenheid om die op betere wijze te vervullen, dan zij dat kan doen onder de regelen eener verouderde bankwetgeving.

Nu maken wij ons ten aanzien van de herziening der Engelsche Bankwet geen illusies. Doch wel hopen wij, dat hervormingsplannen, zooals dat van Leaf, het besef zullen verlevendigen, dat men waarlijk geen groot revolutionair behoeft te zijn bij het verkondigen van de opvatting, dat eene Bankwet van 1926 of 1927 op andere en betere beginselen moet berusten, dan die van 1844. Tusschen de zeer ruime formulering, die wij hierboven aanstipten, en de huidige regeling liggen verschillende mogelijkheden, beter dan de bestaande wet, minder goed dan het zou kunnen zijn bij aanvaarding van breeder beginselen. Mocht de Engelsche wetgever al deze mogelijkheden laten liggen en zich zonder meer aan het oude houden, zoo zou hij zich in het oog van hen, die voor een redelijke verbetering van de bankwet gevoelen, laten leiden door wat zij beschouwen als dom conservatisme en een zeldzame gelegenheid tot verbetering laten voorbijgaan. Het is daarom te hopen, dat het voorstel van Leaf in ruime mate bespreking zal vinden en dat het resultaat daarvan eene herziening van de tegenwoordige opvattingen der Engelsche Regeering tengevolge zal hebben. G. M. V. S.

DE BEDRIJFSUITKOMSTEN DER SPOOR- EN TRAMWEGEN IN INDIË OVER 1924.

Overzicht.

Onderneming.	(In duizendtallen guldens).								Dividend in pCt.	
	Opbrengsten				Exploitatiekosten		Bedrijfsoverschotten		1923	1924
	totaal		reizig. en bagage		1923	1924	1923	1924		
	1923	1924	1923	1924						
I. Staatsspoor- en tramwegen.										
a. Java	f57.555	f58.589	f22.882	f21.562	f42.912	f39.380	f14.643	f19.209	—	—
b. Sumatra's Westkust	4.995	5.118	1.195	1.073	3.475	2.944	1.520	2.174	—	—
c. Zuid-Sumatra { Lampong lijn.	337	419	156	181	254	240	83	179	—	—
{ Palembang lijn ..	1.529	1.996	384	479	768	926	761	1.070	—	—
d. Atjeh	1.776	1.812	914	906	1.346	1.276	430	536	—	—
e. Celebes	129	126	105	77	211	150	82	24	—	—
II. Particuliere spoor- en tramwegen.										
a. Ned.-Indische Spoorweg	f16.973	f18.246	f 4.914	f 4.583	f10.938	f10.916	f 6.035	f 7.330	11	11
b. Deli	6.449	6.711	2.043	1.948	3.583	3.461	2.866	3.250	5	6
c. Samarang-Joana tram	4.051	3.989	1.769	1.612	2.574	2.500	1.477	1.489	7	8
d. Semarang-Cheribon „	6.085	5.710	2.074	1.877	3.398	2.951	2.687	2.759	7	7
e. Serajoedal	1.122	1.169	384	343	651	584	471	585	4	6,5
f. Kediri	876	840	303	286	450	407	426	433	13	13
g. Malang	1.004	1.042	289	264	509	490	495	552	11	11
h. Probolinggo	445	424	142	136	249	223	196	201	5	6
i. Pasoeroean	325	349	163	155	220	225	105	124	5	6
k. Modjokerto	468	474	139	132	255	246	213	228	4	4
l. Madoera	1.344	1.225	798	701	914	834	430	391	4½	2½
										(pref.)
m. Batavia Electriche „	484	378	480	373	327	298	157	80	—	—
n. Ned.-Indische „	898	748	888	740	555	462	343	286	—	—
o. Oost-Java	1.574	1.621	1.258	1.331	1.023	1.086	551	535	—	—

De verbetering, die in den economischen toestand van Indië in 1924 geleidelijk intrad en zich o.a. hierdoor heel duidelijk uitte, dat de invoerrechten, welke in de malaisejaren 1922 en 1923 sterk achteruitgegaan waren, over 1924 weer eene toeneming vertoonden, heeft zich zooals bovenstaand overzicht doet zien, ook afgespiegeld in de opbrengsten der spoor- en tramwegen. Deze waren in de jaren 1922 en 1923 behalve bij een paar ondernemingen, evenzoo sterk verminderd. De uitsonderingen zijn de staatslijnen in Zuid-Sumatra en de Oostjavatram, welke in 1923 een grootere opbrengst dan in 1922 mochten boeken. Bij de lijnen in Zuid-Sumatra was zulks te danken aan de uitbreiding, welke zij in 1923 ondergingen en aan een aanmerkelijk grooter vervoer van steenkolen uit de Gouwermentmijnen te Boekitassam, dat een der voornaamste bronnen van opbrengst der Palembanglijn is. Bij de Oostjavatram was de toeneming der opbrengst een gevolg van de invoering in 1923 van elektrische tractie op een deel harer stadlijnen te Soerabaja, waardoor het verkeer sterk vermeerde.

Het jaar 1924 biedt een veel gunstiger beeld. De opbrengst nam op alle staatslijnen toe, behalve op de

Celebeslijn, waar zij echter vrijwel stationnair bleef. Naar verhouding het grootst was de toeneming op de Palembanglijn, welke in 1924 belangrijk uitgebreid werd, terwijl het kolenvervoer daarop wederom aanmerkelijk toenam.

Van de veertien particuliere ondernemingen was bij zeven de opbrengst grooter dan in 1923; bij de zeven overige was zij echter opnieuw lager. De achteruitgang was evenwel over het algemeen geringer dan die over 1922.

De stijging was vooral belangrijk bij den Ned. Ind. Spoorweg, waartoe ook heeft bijgedragen de uitbreiding, welke het net in 1924 onderging. De overige particuliere ondernemingen ondergingen daarentegen in dat jaar geen uitbreiding.

De achteruitgang der opbrengst van het reizigersvervoer zette zich in 1924 voort, behalve bij de lijnen in Zuid-Sumatra en bij de Oostjavatram, waar de opbrengst uit dien hoofde toenam. Daar de autoconcurrentie in Indië niet van veel betekenis is en het reizigersvervoer zelfs terugliep bij den Ned. Ind. Spoorweg, hoewel deze een niet onbelangrijke uitbreiding had ondergaan, moet de oorzaak van den

teruggang worden gezocht in den economischen toestand der bevolking. Voor de groote massa der bevolking was daarin nog geen genoegzame verbetering gekomen; het reizen bleef dientengevolge voor haar te duur.

Naar verhouding het sterkst was de achteruitgang op de stadslijnen te Batavia, zijnde de Nederl. Indische Tramweg en de Batavia-Electrische tram. Dit is zeer begrijpelijk, daar de bevolking der hoofdplaatsen, die voor haar levensonderhoud vrijwel geheel afhankelijk is van de werkgelegenheid ter plaatse, veel zwaarder was getroffen door de loonsverlagingen en het gebrek aan werk, waartoe de malaise-jaren aanleiding hadden gegeven, dan de overwegend landbouwende bevolking van het platteland, waaruit de reizigers op de interlocale lijnen voor een groot deel afkomstig zijn.

In Zuid-Sumatra waren daarentegen de omstandigheden voor de bevolking in 1924 bijzonder gunstig geweest. De door haar gedreven peper- en koffiecultuur hadden rijke oogsten bij hooge prijzen opgeleverd. Hierdoor was veel geld onder de bevolking gekomen en beschikte zij over de noodige middelen om te reizen.

Bij de Oostjavatram sproot, evenals over 1923, de toeneming der opbrengst voort uit de electriche lijnen; op hare stoomtramlijnen zette de achteruitgang van het reizigersvervoer zich echter ook in 1924 voort.

Bijgevolg hebben de ondernemingen, die in 1924 eene grotere opbrengst hadden dan in 1923, met uitzondering van de lijnen in Zuid-Sumatra en de Oostjavatram, deze vermeerdering uitsluitend aan het goederenvervoer te danken.

Wat het goederenvervoer betreft bracht het jaar 1924 derhalve eenige opleving. Als een der voornaamste oorzaken hiervan moet worden genoemd, dat het jaar 1924 in heel Indië voor de exportcultures bij uitstek gunstig was. Zoo overtrof de suikeroogst van Java dien van 1923 (ca. 1.900.000 ton) met ca. 180.000 tcn. Het vervoer ten behoeve der suikerindustrie, dat een belangrijk deel uitmaakt van het geheele vervoer op Java, nam dientengevolge evenredig toe.

De exploitatiekosten waren bij de spoor- en tramwegen het hoogst in het topjaar 1921. Daarna waren zij in de jaren 1922 en 1923 sterk verminderd, doordat met krachtige hand op de exploitatie was bezuinigd geworden en het algemeene prijs- en loonniveau gedaald was. Het jaar 1924 gaf een verdere daling in de exploitatiekosten te zien, zij 't ook in mindere mate. Een uitzondering hierop maken slechts de lijnen in Palembang en de Oostjavatram, bij welke een stijging der exploitatiekosten te constateeren viel, veroorzaakt door de sterke toeneming van het vervoer op deze lijnen.

Het bedrijfsoverschot over 1924 overtreft bij alle ondernemingen dat over 1923, behalve bij de Madoeratram en de ondernemingen, die geheel of in hoofdzaak hun inkomsten uit het reizigersverkeer trekken, d.z. de stadslijnen te Batavia en de Oostjavatram, die het stadsverkeer te Soerabaja bedient.

De vooruitgang was wederom betrekkelijk het grootst bij de staatslijnen, die zich hoe langer hoe meer herstellen van de inzinking, waarin het bedrijf in de jaren 1920/1922 was geraakt.

Het bedrijfsoverschot bedroeg bij de staatslijnen (normaalspoor) op Java over 1924 per KM. f 7034 tegen f 5368 over 1923.

De gezamenlijke bedrijfsoverschotten der particuliere spoor- en tramwegen op Java — die voor stadsverkeer niet medegerekend — bedroegen over 1924 per KM. van hun totale exploitatielengte f 6319 tegen f 5750 over 1923.

Het was over 1924 derhalve kleiner dan dat der staatslijnen op Java, zooals steeds het geval is geweest t/m. 1919, en trouwens de natuurlijke toestand is, welke daarmede weer is ingetreden.¹⁾

¹⁾ Zie „De bedrijfsuitkomsten der spoor- en tramwegen in Indië over 1923” in No. 475.

De grotere bedrijfsoverschotten maakten het aan eenige particuliere ondernemingen mogelijk om over 1924 een hooger dividend uit te keeren. Slechts eene onderneming was genoopt om haar dividend lager te stellen.

Alles bij elkander genomen mag 1924 dus voor het spoor- en tramwegbedrijf een bevredigend jaar worden genoemd.

Het jaar 1925 belooft intusschen belangrijk beter te zullen zijn. De malaise heeft in Indië gaandeweg opgehouden en plaats gemaakt voor een tijdperk van opkomenden bloei. Een bewijs hiervan is dat het reizigersvervoer bijna overal aan het opkomen is. Ook het goederenvervoer is over het algemeen toegenomen.

De opbrengst is dan ook bij alle ondernemingen groter dan over 1924, behalve bij de stadslijnen te Batavia. Bij de staatslijnen op Java wordt zij voor 1925 geschat op f 63.000.000, gevende tegenover 1924 een stijging van ca. 8 pCt. De gezamenlijke opbrengst van de particuliere spoor- en tramwegen op Java — die voor stadsverkeer niet medegerekend — bedroeg over 1925 f 33.400.000 tegen f 32.300.000 over 1924, hetgeen neerkomt op een stijging van ca. 3½ pCt. De staatslijnen mogen derhalve op een grooteren vooruitgang wijzen dan de particuliere ondernemingen.

De exploitatiekosten zijn over 1925 of lager dan die over 1924, of slechts weinig hoger.

Men mag bijgevolg, behoudens enkele uitzonderingen, grotere bedrijfsoverschotten over 1925 verwachten.

G. P. J. CASPERSZ.

DE TOESTAND DER HARINGVISSCHERIJ.

In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende de begroting van het Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw voor 1926 werd opgemerkt, dat, waren de vangsten meer normaal, de haringvisscherij bij de toenmalige haringprijzen loonend zou zijn uit te oefenen. Dit is op zichzelf volkomen juist, maar zegt, goed beschouwd, niet veel. De vraag is n.l., of bij normale vangsten de prijzen even hoog zouden zijn geweest en dit valt m.i. zeer te betwijfelen.

In mijn artikel „De toestand van het haringvisscherijbedrijf”, opgenomen in het nummer van 3 Juni 1925 van dit blad, wees ik op het gevaar, dat op 23 Juni d.a.v. nog een groote voorraad haring van het seizoen 1924 aanwezig zou zijn en schreef ik in verband daarmede: „Begint Groot-Brittannië dan weer met alle macht te produceeren, wordt het opnemingsvermogen van Duitschland niet grooter en blijft de koopkracht der Russen even beperkt als verleden jaar, dan is het vooruitzicht op prijzen, waarbij het bedrijf met winst kan worden uitgeoefend, ook voor onze reeders niet gunstig.”

Inderdaad was op 23 Juni nog een groote hoeveelheid pekelharing der teelt 1924 onverkocht, zoodat deze pas in het najaar geheel in consumptie was gebracht. De productie niet alleen van Groot-Brittannië maar ook van Nederland en Duitschland is echter verre beneden de normale gebleven. Vooreerst zijn de Britsche zouters na afloop van de mislukte winter-visscherij bij de Schotsche kust ingevolge de afspraak, waarvan ik in bovengenoemd artikel reeds melding maakte, over het algemeen veel later dan anders, n.l. pas op 23 Juni, weer haring gaan zouten. In de tweede plaats leverde de zomer- of bankharingvisscherij voor alle betrokkenen slechts geringe vangsten op en verder heeft zich het feit voorgedaan, op de mogelijkheid waarvan ik in mijn artikel van 3 Juni 1925 wees, dat de Britsche zouters, althans te Yarmouth en Lowestoft, geleerd door de kostbare ervaring van het voorafgaande jaar, minder neiging toonden, om haring te koop, zoodat daarvan een kleiner deel, dan anders gezouten werd.

De productie van pekelharing bedroeg dan ook:

	in 1925 tonnen	in 1924 tonnen
Groot-Brittannië:		
Schotsche visscherij	687.380	1.209.791
Engelsche wal-visscherij.....	581.020	845.475
Nederland	374.814	598.023
Duitschland	97.400	196.740
Te zamen....	1.740.614	2.760.029

Gezamenlijk produceerden de drie landen dus ruim een miljoen tonnen gezouten Noordzeeharing minder dan in 1924. De productie van Noorsche haring, een product van minder kwaliteit, was in 1925 ongeveer 70.000 tonnen grooter, hetgeen natuurlijk geen gewicht in de schaal legt.

De hoeveelheid gezouten Noordzeeharing, welke in het begin van 1925 nog voorradig was, werd geschat op 450.000 tonnen. Hoeveel er begin 1924 nog opgeslagen lag, is niet bekend, het zal echter zeker nog geen 400.000 tonnen minder zijn geweest dan begin 1925. Daaruit volgt, dat er in het afgelopen jaar in het geheel minstens 600.000 tonnen gezouten Noordzeeharing minder beschikbaar waren dan in 1924. Desniettemin daalden de prijzen de laatste maanden van het jaar beneden die van het overeenkomstige tijdvak van 1924 en was er aan het einde van het jaar 1925 nog een beduidende voorraad.

Ware dus in dit jaar evenveel pekelharing geproduceerd als in 1924, hetgeen bij een normale visscherij ongetwijfeld het geval zou zijn geweest, dan was reeds in het begin van het seizoen een débâcle op de haringmarkt niet uitgebleven en had de haring zelfs tegen veel lagere prijzen moeilijk afzet kunnen vinden.

De slechte toestand van het haringvisscherijbedrijf vindt dan ook niet alleen zijn oorzaak in de mislukte zomervisscherij, zoals het in de bovenbedoelde Memorie van Antwoord wordt voorgesteld, maar wel degeel ook in ongunstige afzetmogelijkheden voor de gezouten Noordzeeharing. Vooreerst belemmerden de betalingsmoeilijkheden in Duitschland den Duitschen invoerhandel. De Duitschers konden daardoor alleen koopen, wanneer zij van hun leveranciers ruim credit konden krijgen, hetgeen dezen hun, wilden zij zelf zich niet te veel van bedrijfskapitaal ontblooten, slechts in beperkte mate konden verliezen. Tot het inslaan van haring voor het nieuwe jaar, waartoe de Deutsche handel in vroegere jaren in het volle seizoen placht over te gaan, was deze thans nog minder in staat. Verder noopten de financieele moeilijkheden, waarmede zij te kampen hadden, den Polen tot het heffen van een zeer hoog invoerrecht op haring en tot het beperken van den invoer in het algemeen en dus ook van dien van pekelharing. Het gevolg was, dat de export naar Polen, waarheen in de voorafgaande jaren nog belangrijke hoeveelheden van het Britsche product haar weg vonden, sterk inkromp. Sovjet-Rusland ten slotte kocht dit jaar eveneens veel minder dan in 1924.

Volgens de Britsche handelsstatistiek verzond

Groot-Brittannië naar:	1925 KG.	1924 KG.
Rusland	9.921.000	40.988.000
Polen.....	33.444.000	51.292.000
Duitschland.....	103.705.000	122.159.000
Andere landen	93.613.000	116.121.000
Te zamen....	240.683.000	330.560.000

Voor ons land is Rusland geen afzetgebied van eenig belang. De export naar dit land blijkt dus in vergelijking tot dien van het vorige jaar al van zeer weinig betekenis te zijn geweest.

Hoe de toestand zich verder zal ontwikkelen hangt voornamelijk af van de vraag, hoe het met den economischen toestand in Duitschland, Polen en Sovjet-Rusland zal gaan.

Verschillende andere omstandigheden kunnen in de toekomst nog een gunstigen invloed hebben: de kwaliteit der Noordzeeharing kan b.v. van nature zeer goed zijn, of er kan weinig van de minderwaardige en goedkoopere Noorsche haring worden gevangen, zoodat de Noordzeeharing daarvan minder concurrentie

ondervindt. Zoolang echter Duitschland, Rusland en Polen zich economisch niet hersteld hebben, zullen de afzetmogelijkheden onbevredigend blijven en zal men verstandig doen, er op te rekenen, dat bij aanvoeren, die vóór den oorlog als normaal golden en zelfs reeds bij een aanvoer als in 1924, welke nog beduidend beneden die norm bleef, de prijzen heel wat lager kunnen zijn, dan b.v. in 1924 en 1925, en dat daardoor in volgende jaren ook bij ruime vangsten de besommingen wel eens onvoldoende konden zijn, om zoo hoge bedrijfskosten als de tegenwoordige te dekken.

"Wil dit nu zeggen, dat het Nederlandsche haringvisscherijbedrijf geheel machteloos staat tegen zulke kwade kansen? In geen deele.

"Uit de bovenvermelde cijfers blijkt reeds, dat de haringproductie van ons land gering is in verhouding tot die van Groot-Brittannië. Indien de wereldmarkt met gezouten Noordzeeharing overvoerd wordt, behoeft daaruit dus nog geenszins te volgen, dat het aanbod van Hollandsche haring te groot is. Beschouwen de afnemers de Hollandsche en Britsche haring echter als een zelfde of nagenoeg gelijk artikel, dan doet het er voor de prijzen, die ons product kan bedingen, weinig toe of de overproductie een gevolg is van te groote Hollandsche aanvoeren dan wel een te groote Britsche productie. De prijzen van ons product worden dan beheerscht door dezelfde factoren als die van de Britsche haring.

"Anders wordt echter de zaak, wanneer onze haring als een ander, een speciaal artikel wordt beschouwd, waarvoor een bijzondere voorkeur bestaat. Beschermd zijn er tusschen het Hollandsche en Britsche product belangrijke verschillen, onmiddellijk gevolg van het verschil in bereidingswijze. Terwijl n.l. de Hollandsche haring aan boord van onze visschersvaartuigen onmiddellijk na de vangst geaakt en gezouten wordt, brengen de Britsche visschers deze in verschen toestand aan, zoodat zij pas aan den wal tot pekelharing wordt bereid. Hoewel de vangplaatsen der haring vrij dicht bij de Britsche kust gelegen zijn en de reis naar de haven voor de Britsche visschers dus tamelijk kort duurt, is de haring, welke zeer snel tot bederf overgaat, daardoor reeds veel in kwaliteit achteruit gegaan, voordat zij door zouten geconserveerd wordt. Mits behoorlijk behandeld, kan het Hollandsche product dan ook altijd beter zijn, dan de Britsche pekelharing en zij heeft daarvan ook eeuwenlang den naam gehad.

"Hoe wil men echter, dat zij dien naam behoudt, als onze exporthandel door het leveren van Britsche haring of een mengsel van Hollandsche en Britsche haring al het mogelijke doet om de buitenlandsche afnemers te overtuigen, dat er geen verschil tusschen beide bestaat, als men voort blijft gaan, oude Britsche haring voor nieuwe Hollandsche en slappe, doode, wrakke of te IJmuiden geaakte haring van Engelsche drifters, als deugdelijk Hollandsch product te verkoopen?

In de slotsom van een verslag van een onderzoek, in 1922 door tusschenkomst van onzen diplomatieken en consulaire dienst naar de afzetmogelijkheden van onze haring in het buitenland ingesteld, welk verslag gepubliceerd is als No. 3 der Verslagen en Mededeelingen van de afd. Visscherijen, wordt dan ook o.a. het volgende opgemerkt:

"Een bedenkelijk verschijnsel is echter, dat juist in landen, waar men thans gaarne een goeden prijs betaalt voor goede pekelharing, o.a. vooral in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, de Unie van Zuid-Afrika en Zweden, de afzet van onze pekelharing ernstig belemmerd wordt of zelfs achteruitgaat, omdat men deze minder acht dan die van andere landen, als Engeland en Schotland. Niet alleen in kwaliteit maar ook met betrekking tot sorteering en verpakking vindt men daar n.l. dat onze pekelharing bij de Schotsche en Engelsche achterstaat."

Sindsdien zijn ook uit Duitschland herhaaldelijk klachten vernomen over leveringen uit ons land en

zouden, naar verluidt, de Britsche handelaars ook reeds op sommige plaatsen in Zuid-Duitsland, een onzer voornaamste afzetgebieden, vasten voet beginnen te krijgen. Dit zijn natuurlijk voor ons bedrijf zeer bedenkelijke dingen, waartegen in de allereerste plaats stelling genomen dient te worden.

Krijgt ons product zijn goeden naam terug, wordt het weder een speciaal artikel, in verschillende opzichten uitmuntend niet alleen boven de Noorsche maar ook boven de Britsche pekelharing, dan zullen de prijzen, die er voor bedongen kunnen worden, minder afhankelijk zijn van die der Britsche haring, dan zal men wellicht bij groote aanvoeren van Britsche haring voor ons product toch nog redelijke prijzen kunnen maken, vooral omdat onze haringhandel genoeg capaciteit heeft om heel wat meer haring te plaatsen, dan onze eigen visscherij in de laatste jaren bij machte was te leveren.

Tot blijvende verbetering van den toestand kunnen dus vooreerst veel bijdragen maatregelen tot herstel van den goeden naam van ons product in het buitenland. De belanghebbenden zien dit zelf al lang in, doch zijn tot dusver te weinig eensgezind, om in dit opzicht practisch iets tot stand te brengen. De vraag rijst dus, of van overheidswege niet wat meer pressie in deze dient uitgeoefend te worden. Ons land is thans zoowat het eenige der haringproduceerende landen van eenige beteekenis, dat in dit opzicht nog geen maatregelen heeft genomen: Schotland, Engeland, Noord-Ierland, Noorwegen, Canada, alle hebben hun haringkeur, Nederland echter sinds 1878 niet meer.

Een tweede middel tot verbetering van den toestand is een vermindering van de productie-kosten in verhouding tot de vangsten of, wat op hetzelfde neerkomt, een vergrooting van de vangsten in verhouding tot de productie-kosten.

Voor zooveel de vangsten afhangen van het meer of minder overvloedig voorkomen der haring op de vangplaatsen, kan men daarop geen invloed uitoefenen. De oorzaken, waarvan die natuurlijke factor afhankelijk is, zijn nog slecht bekend, zoodat men niet weet, of men haar gunstig zou kunnen beïnvloeden en welke maatregelen men te dien einde zou moeten nemen. Die maatregelen zouden trouwens van internationalen aard moeten zijn. Bovendien zou een algemeene verbetering der vangsten, welke van zulke maatregelen het gevolg zou moeten zijn, allicht tót een zoo sterke toeneming van den haringaanvoer zowel in Groot-Brittannië als hier te lande leiden, dat de daardoor veroorzaakte prijsdaling het voordeel der grootere vangsten weer geheel of ten deele te niet zou doen. De uitwerking zou dus voor ons bedrijf lang niet zoo gunstig zijn, als wanneer alleen de vangsten van onze schepen naar verhouding van hun productie-kosten toenamen. Dit resultaat nu zou te bereiken zijn door een verbetering der vangmethoden bij onze visscherij.

Het staat b.v. vast, dat een stoomlogger en een motorlogger meer vangen dan een zeillogger. In het tijdperk 1914—1924, de abnormale jaren 1917 en 1918 niet medegerekend, werd gemiddeld per jaar en per vaartuig door onze stoomloggers ongeveer 2½ maal en door onze motorloggers 1,7 maal zooveel gevangen als door onze zeilloggers. De vraag is nu, of de bedrijfskosten der stoomloggers en motorloggers die der zeilloggers in mindere mate overtreffen dan hun vangcapaciteit. Wordt die vraag bevestigend beantwoord, dan blijkt het visschen met zeilloggers minder voordelig te zijn.

P. E. VAN RENESSE.

HET REEDERIJ-BEDRIJF IN 1925.

II (Slot).

Uit hetgeen in het vorig No. werd opgemerkt, blijkt duidelijk dat 1925 allerminst een gunstig jaar voor de scheepvaart is geweest; ¹⁾ zelfs bleef het in

¹⁾ [Verg. ook de vrachtcijfers aan het begin en einde van 1925 op p. 24 in het No. van 6 Jan. ll. — Red.]

velerlei opzicht bij zijn voorganger ten achter en kan men veeleer van achteruitgang dan van vooruitgang gewagen. De Engelsche reederijen hebben bovendien, afgezien van de op zichzelf reeds ernstige moeilijkheden, die het bedrijf als gevolg van den ongunstigen toestand der vrachtenmarkt ondervond, nog in het bijzonder te lijden gehad onder de „wilde” zeeliedenstaking, waardoor tal van schepen in Engelsche, Australische en Zuid-Afrikaansche havens werden getroffen. Verliesramingen in verband met dergelijke arbeidsconflicten zijn altijd min of meer „guess work”, doch curiositeitshalve releveeren wij een niet-officieele schatting, volgens welke de verliezen, door reeders en handel te zamen geleden, circa £ 2.000.000 bedroegen!

Enkele aan Engelsche vakbladen ontleende cijfers, aantoonende de gemiddelde, over 1925 betaalde, vrachten van enkele belangrijke aflaadcentra en daarnevens de gemiddelde vrachten over 1914 mogen wij thans laten volgen:

	1925	1914
Graan van Noord-Atlantische havens naar Vereen. Kon./Vasteland	3/1½ p. quarter van 480 lbs.	4/7½
Boonenen/of tarwe v. Dalny naar Vereen. Kon.-Vasteland	32/4½ per ton lading	31/6
Rijst van Saigon	34/9½ " " "	27/9
Stukgoed van Bombay ..	23/6½ " " draagverm.	16/9
Graan van Australië	46/8½ " " lading	24/7½
" " Zuid-Amerika (upriver)	17/2½ " " "	34/9
Erts van Bilbao naar Middlesbro	6/5 " " "	6/-
Erts v. Huelva naar Noord-Amerika (Tinto terms) ..	10/7¾ " " "	9/9

N.B. Men bedenke bij vergelijking der vrachtcijfers van Australië en Indië dat deze, wat 1925 betreft, staan in het teeken der kortstondige „boomperiode” in Australië, waardoor de vrachten plotseling scherp opliepen.

Helaas zijn er nog tal van factoren, die aan een blijvende verbetering van het vrachtenpeil in den weg staan. Allereerst is daar de in vergelijking met 1914 zoo zeer ingekrompen wereldhandel, gevolg van de ontwrichting op economisch gebied, waarvan het herstel slechts uiterst langzaam voortgang heeft. In de tweede plaats releveeren wij de surplustonnage, die vooralsnog oorzaak is dat aan elke opleving op de vrachtenmarkt een kortstondig bestaan is beschoren. Plannen tot oplegging van tonnage, voorgesteld ter jongste vergadering van de Baltic & White Sea Conference, ²⁾ hebben slechts theoretische waarde en zouden, afgezien van de vele practische bezwaren, die aan de toepassing in den weg staan, slechts tijdelijk invloed vermogen uit te oefenen. Terloops zij hier vermeld dat gedurende 1925 van Engelsche werven alleen niet minder dan 549 schepen met een bruto tonnenmaat van 1.043.072 tons te water werden gelaten! Voorts wijzen wij op de in tal van buitenlandische — wij denken in het bijzonder aan Engelsche — havens ten gevolge van verouderde outillage en te hooge loonen veel te langzame lossing en exorbitante havenkosten. Wij citeeren het geval van een stoomschip, dat circa 6000 tons lading te Londen moest lossen, wat der reederij op niet minder dan £ 3700 havenkosten (incl. stuwadoorswerk etc.) kwam te staan en een ander stoomschip, dat voor rekening van bekende Gulf-charterers een gemengde lading van ca. 5000 tons te Rotterdam en Antwerpen en ca. 3000 tons te Londen moest lossen, wat voor de beide eerste havens te zamen £ 500 en voor Londen ca. £ 1500 kostte! (men leide hieruit niet af dat dus Rotterdam zoo goedkoop is dat voor speciale tarieven voor stukgoed-booten generlei aanleiding bestaat; eerstens heeft Rotterdam te rekenen met de concurrentie der havens Antwerpen en Hamburg en wordt het Rotterdamsch havenverkeer door de Engelsche haventarieven niet beïnvloed; in de tweede plaats bewijzen bo-

²⁾ [Zie p. 1020 in het No. van 18 Nov. 1925. — Red.]

vengenoemde cijfers slechts de waarheid der stelling dat de outillage in tal van Engelsche havens „obsolete” en de tarieven „excessive” zijn). Men zou ons intusschen van eenzijdige voorlichting kunnen beschuldigen indien wij niet tevens melding maakten van een staaltje van „common sense” — volgens velen „the most uncommon thing in the world” — waarvan kortelings de Newport Harbour-Commissioners getuigenis aflegden, toen zij zich bereid verklaarden aan een Nippon Yusen Kaisha boot, die slechts 40 tons voor lossing te Newport aan boord had, niet meer dan 10/- in full voor havenkosten te berekenen!

Benaderen in vele gevallen de vrachtcijfers het 1914-peil, helaas zijn de exploitatiekosten nog allerminst tot het peil van vóór den oorlog gedaald! Afgezien van de in tal van havens zoo zeer gestegen kosten, maar al te vaak gepaard gaande met zeer langzame lossing, waardoor de „vaste lasten” uit hoofde van gages, voeding etc. zooveel zwaarder op de reis drukken en derhalve het eindresultaat ongunstig beïnvloeden, zijn de bunkerprijzen, hoezeer de laatste jaren ook gedaald, nog steeds boven het 1914-peil. Ook de gages eischen een veel hooger bedrag, hetgeen moge blijken uit navolgende — aan de praktijk ontleende — opstelling, aantoonend de maandgages op een Nederlandsch stoomschip van circa 8000 tons in 1914 en thans:

	1914	1925
1e Stuurman	Fl. 135,—	Fl. 270,—
2e „	95,—	215,—
3e „	70,—	125,—
1e Machinist	200,—	355,—
2e „	135,—	240,—
3e „	90,—	140,—
4e „	60,—	115,—
Bootsman	50,—	115,—
Timmerman	60,—	120,—
4 Matrozen	176,—	400,—
3 Lichtmatrozen..	62,—	200,—
Donkeyman	50,—	115,—
2 Oliemannen	100,—	230,—
6 Stokers	288,—	630,—
3 Tremmers	114,—	225,—
Kok	60,—	130,—
2 Koksmats	72,—	55,—
Hofmeester	60,—	—
Bediende	22,—	75,—
Jongen	30,—	30,—
	Fl. 1929,—	Fl. 3785,—

N.B. Wij hebben de gage van den gezagvoerder buiten beschouwing gelaten; ook deze is echter in vergelijking met 1914 vrijwel verdubbeld.

Wij knopen aan deze cijfers geen verdere beschouwingen vast en volstaan met het releveeren daarvan. Ook den leek op reederijgebied zal het echter duidelijk zijn dat het evenwicht tusschen exploitatiekosten en vrachtinkomsten nog steeds niet is hersteld en ook deze factor draagt bij tot de moeilijkheden die het reederijbedrijf ondervindt.

Was de grondtoon der vrachtenmarkt in December jl. iets gunstiger, helaas hebben de laatste weken weder niets dan teleurstelling gebracht. Inderdaad zal dan ook van een blijvende verbetering in het reederijbedrijf eerst sprake kunnen zijn wanneer het internationale goederenverkeer zich weder volkomen zal hebben hersteld van de slagen die het bedrijfsleven sedert 1914 hebben getroffen; wanneer de wereldtonnage meer in overeenstemming zal zijn gebracht met de eischen die het wereldverkeer stelt en ten slotte ook de exploitatiekosten — onder welke benaming zij dan ook aan de debetzijde der reisrekening parasseeren — niet langer een onevenredig deel der inkomsten absorbeeren. Dat dit nivelleeringsproces zich slechts geleidelijk zal kunnen voltrekken is duidelijk; verwachtingen van een snellen opbloei zijn dan ook even ongemotiveerd als strijdig met de economische wetten en derhalve onlogisch.

Moge intusschen 1926, al ware het slechts in bescheiden mate, een jaar van voortgang in de goede richting zijn. Spero meliora, voorwaar een goed advies voor de Nederlandsche reederij!

Rotterdam, Januari 1926.

C. V.

AANTEKENING.

Een Duitsch oordeel over Deutsche toestanden.

Onlangs heeft de heer ter Horst, Voorzitter van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Frankfurt a. d. M., voor de leden der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel te Rotterdam een lezing gehouden over den economischen toestand van Duitschland en den invloed daarvan op den economischen toestand van ons land.

Bij deze gelegenheid heeft de heer ter Horst ook een aan hem gericht schrijven voorgelezen, waarin de heer F. H. Hansen te Frankfurt a. d. M., lid der firma Neuerburg & Co. en leider der kolenhannelsorganisaties van het Mannesmann-concern, den economischen toestand van Duitschland bespreekt. De heer ter Horst achtte dit schrijven daarom van belang, omdat de heer Hansen niet alleen met de Mannesmann-groep in zeer nauwe verbinding staat, maar ook nog zeer belangrijke internationale relaties heeft, die zich over geheel Europa uitstrekken. De brief volgt hieronder:

„Het jaar 1925 was voor den economischen toestand van Duitschland in ieder opzicht het meest dreigende en ontuchterende. De volle uitwerking der deflatie en het zonder medelijden uitroeien van het onrendabele teveel aan ondernemingen in industrie en handel door de scherpe maatregelen der Rijksbank toonden dit op tot nu toe ongekende wijze aan.

Het jaar 1926 zal echter eerst het laagtepunt vertoonen. De Europeesche „Wirtschaft”, en in het bijzonder de Duitsche, moet daarom, zal het verdrag van Locarno geen drogreden zijn, eindelijk tot het practisch overzicht komen, dat de economie en niet de politiek overheerschend moet zijn. Voor het Deutsche bedrijfsleven, en in het bijzonder voor het leidende grootkapitaal, moet vooral de aaneensluitingsgedachte, grootuitdaging aller bijzondere belangen, gewijzer zijn.

De ook heden nog verkeerde opvatting van enkele leidende Duitsche kringen, dat Duitschland den economischen toestand van 1914 weder zal kunnen bereiken, is een ziekteverschijnsel, dat een internationaal economisch vergelijk kan verhinderen en dat juist in de laatste jaren tot politieke sophismen voerde, die den geheelen Europeeschen economischen toestand jaren achteruit brachten.

De huidige overvloed van daggeld, het feit, dat voor de eerste maal onze handelsbalans in evenwicht is, zijn onmiskenbaar symptomen van het langzaam beginnende economische herstel.

Het buitenland, welks steun dankbaar erkend wordt, kan echter in de eerste plaats onze volkshuishouding nog in het bijzonder van dienst zijn, wanneer zijn crediet ook aan de kleinere en midden-groote industrie en handel ten goede komen kan. De maatregelen der Rijksbank dienden in de eerste plaats ter bescherming van het grootkapitaal, beteekenden echter ook tegelijkertijd betreurswaardiger wijze de meedoogenlooze vernietiging veler kleine en middel-groote industriele en handelsondernemingen, die hoewel steunend, op een lange traditie en absoluut gezond opgebouwd, door de onmogelijkheid tot het verkrijgen van crediet op langeren termijn steeds meer in verval dreigen te geraken, hetgeen het werkloosheidsvraagstuk belangrijk ernstiger maakt. De behoefte aan crediet dezer industrieën, alsook van den handel, is niet grooter dan voor den oorlog, maar door de verminderde credietcapaciteit der D-Banken en van de dezen ter beschikking gestelde gelden, die bijna uitsluitend met deze banken in nauwe verbinding staanden industrieën toevloeien en door de onmogelijkheid, obligaties zelfs op geheel onbelast bezit uit te geven, dreigt deze tak van onze volkshuishouding eerder in verval te geraken.

De op grond van deze overwegingen door een Amerikaansche bankgroep (Dillon Read & Co.) in verbinding met Mendelssohn en de Diskonto-Gesellschaft opgerichte beleggingsmaatschappij, verdient ook de aandacht van het overige geldgevende buitenland.

Ik ben er van overtuigd, dat bij deze noodlijdende industriele en handelsondernemingen de persoonlijke credietwaardigheid gelijk aan — zoo niet grooter — is, dan bij de grootkapitalistische ondernemingen.

Vele particuliere banken van den eersten rang, welke het belangrijkste gedeelte der hen ter beschikking staande gelden aan deze kleinere industrie en handel ter beschikking stelden, zijn in de D-Banken opgegaan en daarmede

zijn de plichten dezer banken geweldig groot geworden, maar zij worden m.i. nog te weinig in het oog gehouden, uit oorzaken, die ik hierboven heb aangegeven.

Te zware belasting en credietnood moeten verzacht worden. De in Duitschland zich steeds meer ontwikkelde trustvorming is ten aanzien van credietneming en efficiency doór stillegging van niet renderende bedrijven noodzakelijk. Zij bergt m.i. echter een gevaar in zich voor socialisatie bij onzen onzekeren binnenlandschen toestand en voor een verder verval van traditioneele industrieele werkzaamheid en daarmee van het crediet, dat zijn grondslag vindt in den persoon van den geldnemer.

Een vraag, voor alle takken der volkshuishouding van groot belang, lijkt mij vooral ook de regeling der kolenproductie in de Entente-staten en Duitschland te zijn. Het ernstige gevolg van de hulp van den Engelschen staat aan de Engelsche mijnen en de terugslag daarvan ook op de continentale prijzen, zal zich in het bijzonder ook in Duitschland vertoonen. Wij hebben een syndicaat zeer noodig, dat in het bijzonder het exportvraagstuk der kolen regelt en daarmee ook de vaststelling van redelijke binnenlandsche prijzen en dat niet in de laatste plaats ook het arbeidersvraagstuk ter hand neemt. Het heeft geen doel, niet-renderende bedrijven, zooals dit ook in Engeland in de mijnindustrie door maandelijksche regeeringstoelagen het geval is, verder te handhaven en daardoor de zelfkosten der overige mijnen kunstmatig te verhoogen, terwijl de export door deze hooge prijzen der grondstoffen bemoeilijkt en ten deele onmogelijk gemaakt wordt en onze binnenlandsche prijzen op een voor de industrie ondraaglijke hoogte gehouden worden. Stellen we ons eens voor, wat aan het „Rheinisch-Westfälische Kohlen-Syndikat“ dit er door slepen van zulke bedrijven in de laatste jaren heeft gekost!

* * *

Er wordt zoo dikwijls in het binnen- en buitenland naar mannen geroepen, welke leiding zullen geven. Daarbij moet gezegd worden, dat er aan dezulken geen tekort is, dat echter allereerst een „Krebschaden“ verdwijnen moet, welke — jammer genoeg — meer dan voor den oorlog bijna overal aanwezig is, n.l. dat persoonlijkheden ook zonder protectie verder moeten kunnen komen en dat vooral ook de verklaring van het behooeren tot de een of andere politieke partij niet meer moet worden geëischt.

Heden ten dage dient ieder zijn vaderland met gezond, frisch verstand meer dan met een voor partijbelang vooringenomen belangenstandpunt. Doch ook moeten alle bekende persoonlijkheden bij een zekeren ouderdomsgrens den jongen elementen de leiding toevertrouwen; zij kleven nog te zeer aan hun functies en vergeten, dat zij ten deele eenvoudig niet met den tijd mee willen en kunnen.

„Den bekwame vrije baan“ moet niet slechts gezegd, doch ook toegepast worden en iedere leider behoort tijdig zijn medewerkers te kiezen en geen angst te koesteren, dat zij hem op een goeden dag over het hoofd kunnen groeien.”

De heer Hansen staat niet alleen met deze klacht. Ook in Engeland is zij, naar men in de bladen heeft kunnen lezen, dezer dagen geuit door den heer Woodman Burbidge, den manager van Harrods Ltd., het groote internationale warenhuis. Deze zeide bij de opening der Business Efficiency Exhibition van oordeel te zijn, dat de industrie in Engeland achteruit is gegaan, tengevolge van het feit, dat oude mannen te lang in hun positie blijven. Vele zaken worden volgens hem geruïneerd door ouderwetsche methoden en ouderwetsche mannen. De wijze om hierin verbetering te brengen is, den jongen mannen een kans te geven tot het brengen van verbetering in het bedrijf.

In de rubriek „Overzichten“ treft men aan het Jaaroverzicht van Pakhuismeeſteren van de Thee.

BOEKAANKONDIGING.

Bronnen tot de geschiedenis der Wisselbanken, uitgegeven door Dr. J. G. van Dillen.

In de Rijks Geschiedkundige Publicatiën is opgenomen onder No. 59 en 60 een geschiedkundig overzicht van de vier Hollandſche Wisselbanken van Amsterdam, Middelburg, Delft en Rotterdam, samengesteld door Dr. J. G. van Dillen. Het is een kolossale

arbeid. Twee groote octavo-deelen van te zamen 1435 pagina's fijnen druk, inclusief een zeer uitgebreid register.

Zulk een boek achtereen te lezen zal maar voor weinigen mogelijk zijn. Moge dit echter geen beletsel zijn voor velen om het boek toch ter hand te nemen; zelfs reeds bij doorbladeren komt men onder den indruk van de groote beteekenis van de Amsterdamsche Wisselbank voor het geldwezen en de ontwikkeling van den wereldhandel van Amsterdam, destijds als wereldmarkt een zeer belangrijk centrum.

Het is het resultaat van een jaren langen arbeid van Dr. van Dillen, waaraan hij zich met geheele ziel en toewijding gegeven heeft. Nu eerst komen wij tot de volle overtuiging, dat wij vóór dit boek maar weinig afwisten van de Wisselbank. Zelfs het boek van Mr. W. C. Mees, altijd beschouwd als een standaardwerk op dit gebied, blijkt nu aan menige lacune, maar ook aan menige verkeerde opvatting te lijden. Eene verklaring is evenwel te vinden in het feit — ook in het boek in de inleiding gememoreerd — dat aan Mr. Mees de toegang tot de oude archieven was geweigerd.

In het eerste deel zijn een kleine zevenhonderd resoluties, memories, adressen, enz. opgenomen, met groote zorg uit verschillende archieven en bibliotheken, ook wel uit particuliere verzamelingen, bijeengebracht; in het tweede deel worden de balansen van de Amsterdamsche Wisselbank van 1610 tot en met 1820 gepubliceerd. Een overweldigend cijfermateriaal. In het tweede deel zijn ook de gegevens over de drie andere wisselbanken opgenomen, welke het slechts tot veel geringere ontwikkeling, hebben kunnen brengen.

Ook treft men in het tweede deel zeer uitvoerige lijsten aan van de voornaamste posten van alle balansen: de totalen der rekeningen van derden en den daartegen in de kelders aangehouden metaalvoorraad. In den eersten tijd kloppen die over en weer volkomen. Daarna wordt de metaalvoorraad bij herhaling iets kleiner, hetgeen wijst op het afgeven van geldstukken bij wijze van uitleening.

Een omvangrijk overzicht over de schulden van de Oost-Indische Compagnie is ook in dat deel gegeven, en daaruit blijkt duidelijk, dat de vroeger algemeen geldende opvatting, als zouden de leeningen aan de Oost-Indische Compagnie de ondergang van de Wisselbank geworden zijn, geheel bezijden de waarheid is. De Compagnie heeft over het algemeen de rekening zeer goed gehouden, de schulden zeer goed afgelost, totdat in 1782 met een schuld van f 7.650.000 moeilijkheid kwam, welke bijna dadelijk werd overwonnen, doordat de Stad Amsterdam in den herfst van 1782 besloot de leeningen aan de Oost-Indische Compagnie in haar geheel over te nemen; de Stad Amsterdam heeft gestadig ieder jaar op dien post afgelost, tot deze in 1802 tot f 3.170.899 was teruggebracht (bl. 984).

In 1778 nog was het bedrag van het tegoed van derden groot f 20.354.959 gedekt door een metaalvoorraad van f 19.762.433. Slechts enkele jaren daarna werd dit evenwicht ernstig verstoord, mede door voorschotten aan de Stedelijke Thesaurie en de Stadsbeleeningkamer, eene crisisinstelling. Dr. van Dillen constateert mitsdien, dat de tijdens den vierden Engelschen oorlog verleende credieten van verschillenden aard den ondergang van de Bank hebben veroorzaakt.

Het groot aantal memories, resoluties, enz. is uiterst leerzaam en zij geven een uitstekenden kijk op de toestanden van die tijden, soms zelfs in vermakelijken vorm; zoo bijv. (No. 39) de pietluttige beschrijving van de inrichting van de Amsterdamsche Wisselbank door Simon van Beaumont, pensionaris van Middelburg, die opdracht had voor de Vroedschap van Middelburg eene studie te maken van de Bank te Amsterdam. Hij constateert zelfs dat:

„ende aen de slyckerhaut staet een ijseren cachel, die gestooct wort om de wermte te houden, in plaetse van een schouwe.“

Om verder maar enkele grepen te doen nemen wij (No. 349), waarin de gewezen Fransche Gezant d'Usson de Bonrepaus eene beschrijving geeft van de teekenis van Amsterdam en van één van zijn krachtigste wapenen om den wereldhandel aan te trekken, zijnde de Wisselbank, en verhaalt, dat de schat in de kelders van de Bank zóó groot is, dat een zekere Sr. van Loon, door de Magistratuur benoemd als controleur van die aanzigte waarden, niet willende afgaan op enkele verklaring van de boeken, zes geheele weken heeft noodig gehad om de reële aanwezige waarden met de boeken te confronteeren.

No. 351 en No. 461 vermelden het in onderpand geven van de kroonjuweelen door den Beierschen Keurvorst voor eene leening van 600.000 rijksdaalders, en van het in bewaring geven van een buitengewoon grooten en kostbaren diamant door een Persisch koopman, die zich voor verkoop van dat prachtstuk naar Amsterdam had begeven.

Later zouden ook de kroonjuweelen van den Koning van Sardinië naar Amsterdam gebracht worden (No. 522) als onderpand voor eene leening van f 763.000, welke deze monarch met het bankiershuis Renouard en Comp. wilde sluiten; helaas voor den Sardiniaan kwam dit onderpand in handen van de Franschen in het jaar 1795, en is dit naar Frankrijk overgebracht als oorlogsbuit.

Belangwekkend is ook wat John Law over het girowezen van Amsterdam heeft verklaard (No. 400):

„Les Hollandais ont encore raffiné par-dessus les Anglais. Ils ne se donnent pas l'incommodité de garder les billets de la banque, ni d'aller ou envoyer les uns chez les autres pour recevoir. Ils ont de petits ordres imprimés qu'ils remplissent, et par lesquels ils assignent en banque toutes les sommes qu'ils ont à payer, et reçoivent de même les paiements qu'on leur doit faire; de sorte que le Hollandais dans un quart d'heure, sans parler à personne ni sortir de chez lui, fait des paiements et recettes pour 4 ou 500.000 florins avec cinquante différentes personnes, et sans avoir aucun embarras. C'est une des principales raisons qui font tant fleurir le commerce de Amsterdam. Le Hollandais vend à 1 ou 2 pour cent de profit, ayant à recevoir et payer en banque, qui refuserait ce profit modique et manquerait l'occasion de vendre, s'il devait avoir l'embarras de compter 50 ou 100.000 florins en espèces.

„Le Hollandais, par les paiements en banque, ne court point le risque de perdre ses billets par feu, vol ou autrement; il a une feuille en banque, paye et reçoit par là sans se servir des billets ni des espèces. S'il arrive un mécompte, il fait facilement vérifier l'erreur, et la personne qui a reçu rend en banque ce qu'elle a de trop. Il est donc évident que, quand le crédit proposé ne produirait point d'autres avantages au Roi ni à l'Etat que de faciliter les paiements, c'est un grand bien, au lieu d'être un obstacle à son établissement.”

No. 467 geeft aan hoe in 1772 tijdens een crisis een lichaam opgericht wordt, in ongeveer gelijken zin als wij in 1914 in de „Vereeniging voor den Geldhandel” hebben in werking gesteld. Het betrof:

„Resolutie der Vroedschap waarbij, in verband met de heerschende beurscrisis en op verzoek van een aantal kooplieden, besloten wordt tot instelling van een beleenkas, het Fonds tot maintiën van het publiek crediet. De stedelijke thesaurie zal voor dit doel één a twee millioen gulden beschikbaar stellen. Eenige voornam bankiers en kooplieden zullen voor dit bedrag tegenover de stad borg blijven. Tevens wordt besloten, „omme, voor zoverre geene toereikende „somma van penningen ten dien einde bij kassa zouden „mogen zijn, het deficiërende tegen een redelijke inrest „of ten laste van gemelde thesaurie, doch welke uit de „intressen der beleeningen zullen moeten werden gerem- „bourseert, desnoods te negotieeren...”

Als slot zij nog melding gemaakt van twee belangrijke adressen:

No. 591 van een aantal bankiers in Amsterdam tegen de voornemens in 1802 om een deel van de opbrengst van eene gedwongen leening te gebruiken tot het herstel van het crediet der Wisselbank;

en een adres van 1818 (No. 664) van een geheel tegenovergestelde strekking, namelijk om aan te dringen op instandhouding van de Wisselbank. Daarin wordt o.a. geargumenteerd:

„dat, ofschoon de ondergetekenden moeten erkennen, dat het nut, hetgeen de Wisselbank thans aan den handel verschaft, slechts gering is en dat dit etablissement mogelijk wel eenig bezwaar voor de stedelijke financiën oplevert — zij, vertoonders, echter met het grootste leedwezen en dusdanige aloude en fraaye instelling zouden zien vernietigen, dewelke zoveel heeft toegebracht tot het welzijn, de roem en het buitenlandsch crediet der Beurs van Amsterdam, zoodanig, dat de geringe kosten van deze Bank als het ware moeten beschouwd worden als een penning van erkentelijkheid voor een aloude instelling onzer voorvaderen; dat de ondergetekenden overtuigd zijn, dat, bij verandering van omstandigheden, loop des handels en veranderinge wijze van beschouwing der zaak, de Wisselbank alsnog van het grootste nut zal kunnen zijn, vooral daar volgens de instelling derzelve eene somma van bancoguldens steeds een bepaalde hoeveelheid zilver of goud representeerd, dewelke de eigenaar derzelve ten allen tijde kan uithalen en naar goedvinden daarover beschikken, hem tevens voor alle verliezen en vermindering van waarde zeker stellende, hetgeen met eene somma in courant geld, althans in de tegenwoordige toestand van ons muntstelsel, niet altoos mogelijk is.”

Om kort te gaan, deze dikke boeken geven een overzigt. belangwekkend en zelfs zeer onderhoudend overzigt van den werkring van die wisselbanken, en zijn geworden eene onschatbare aanwinst voor de kennis van het hoogst belangrijke instituut der oude wisselbanken, wier geschiedenis en werkring voor onzen tegenwoordigen tijd weder van groot belang geworden is, nu de quaestie van de Gold-Mark, de Banco-Mark, en van de Staats-Mark, en in het algemeen van den „Staats-gulden” of den „Bank-gulden” weder aan de orde van den dag gekomen zijn.

Een woord van hulde en dank daarom wel gebracht worden aan Dr. J. G. van Dillen voor zijn omvangrijk en verdienstelijk werk, waarmee hij een groot stuk financieele geschiedenis uit de geheimen der archieven opgedolven heeft, dat ons thans op de meest overtuigende wijze is voorgelegd geworden, en waardoor wij thans de volle waarheid te weten konden komen in verschillende gevallen, dat die geschiedenis voor ons nog in het duister was gebleven.

Amsterdam, 28 Januari 1926.

G. VISSERING.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN JANUARI 1926.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen. f 30.243.750,— zijnde:

Amsterdam f 10.000.000,— 4½ % obl.

„ a 97½ %.

„s-Gravenhage f 7.000.000,— 4½ %

obl. a 97½ %.

Haarlem f 4.000.000,— 4½ % obl.

„ a 97½ % 1).

Rotterdam f 10.000.000,— 4½ % obl.

„ a 97½ % 2).

Industriele Ondernemingen . . . . . „ 4.002.500,—

zijnde:

Aandeelen

N.V. Maatschappij tot vervaardiging

van Snijmachines volgens „van

Berkel's Patent” en van andere

Werktuigen f 960.000,— aand. a

130 % . . . . . f 1.248.000,—

Obligatiën

N.V. Mij. tot Exploitatie

v. Rademaker's Kon.

Cacao- en Chocolade-

fabrieken f 500.000,—

5 % obl. a 95½ % . . . . . „ 477.500,—

N.V. Provinciaal- en Gemeentelijk U-rechts

Stroomleveringsbe-

drijf f 2.300.000,—

4½ % obl. a 99 % . . . . . „ 2.277.000,—

Totaal . . . . . f 2.754.500,—

Mijnbouw-Ondernemingen	f 1.000.000,—
zijnde:	
<i>Obligatiën</i>	
N.V. Singkep Tin-Maatschappij	
f 1.000.000,— 5 % obl. à 100 %.	
Petroleum-Ondernemingen	„ 17.550.000,—
zijnde:	
<i>Obligatiën</i>	
De Bataafsche Petroleum-Maatsch.	
f 18.000.000,— 4½ % obl. à 97½ %.	
Rubber-Maatschappijen	„ 845.000,—
zijnde:	
<i>Aandeelen</i>	
N.V. Rubber-Cultuurmaatschappij	
„Tjoeroeg” f 650.000,— aand. à 130 %.	
Diversen	„ 8.610.000,—
zijnde:	
<i>Obligatiën</i>	
Compagnie Internation. des Wagons-Lits et des Grands Express Européens £ 250.000,— 6 % obl. à 97 %	f 2.910.000,—
State of San Paulo Coffee Institute £ 500.000,— 7½ % obl. à 95 %	„ 5.700.000,—
Totaal	f 8.610.000,—
Spoorweg-Maatschappijen	„ 62.515.000,—
zijnde:	
<i>Obligatiën</i>	
N.V. Deli-Spoorweg-Maatschappij	
f 3.715.000,— 5 % obl. à 100 % ³⁾	f 3.715.000,—
Maatsch. tot Expl. van Staatsspoorwegen	
f 32.500.000,— 4½ % obl. à 98 % ³⁾	„ 31.850.000,—
Holl. IJzeren Spoorweg-Mij. f 27.500.000,— 4½ % obl. à 98 % ³⁾	„ 26.950.000,—
Totaal	f 62.515.000,—
Algemeen Totaal..	f 124.766.250,—

¹⁾ Deze leening, deel uitmakende van een 4½ % obl. leening, groot f 7.000.000,— nom. diende voor conversie der 5½ % leening 1919 pro resto groot f 1.805.000,— en der 7 % leening 1920 pro resto groot f 5.000.000,—.

²⁾ Deze leening was bestemd voor conversie der 5½ % leening 1919 pro resto groot f 7.427.000,—.

³⁾ Deze leening diende geheel voor conversie.

Bovendien:	f 10.180.000,— 3/m. Schatkestpromessen à f 997,60
„ 7.700.000,— 6/m. „ „ „ 993,—	

Voorts werd in Jan. de inschrijving opgesteld op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
Josefs Gesellschaft te Bigge a/Ruhr	500.000	8 %	100 %
Dom van Trier	270.000	8 %	100 %
R.K. Parochiaal Kerkbestuur Sankt Pankratius te Osterfeld in Westf.	300.000	8 %	100 %
R.K. Par. Kerkbestuur H. Johannes den Dooper te Grootebroek	280.000	5 %	99 %
Barmhartige Broeders van den H. Johannes de Deo te Trier	150.000	8 %	100 %
R.K. Parochie van het H. Hart van Jezus te Paderborn	150.000	8 %	100 %
R.K. Kerkbest. van den H. Odulfus te Assendelft	160.000	5 %	98½ %
R.K. Kerkbest. van den H. Urbanus te Bovenkerk (conversie)	150.000	5 %	99 %
R.K. Kerkbest. van de H. Familie te 's-Hage	390.000	5 %	99 %
R.K. Kerkbest. der Parochie van de H.H. Engelbewaarders te Hazerswoude (conversie)	130.000	5 %	98½ %
Gesticht de Voorzienigheid (ged. conversie) te Leiden	220.000	5 %	98½ %

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	December 1925		December 1924	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	113.224		108.176	
Ontv. stortingen ..	438.008	93.572.018	285.497	59.864.998
Uitbet. chèques ..	139.431	50.283.404	75.307	82.693.429
Bijschrijvingen ..	1.031.553	459.081.107	600.849	288.483.846
waarvan in giro		367.423.491		229.505.768
Afschrijvingen ..	672.392	417.835.658	394.022	313.217.249
waarvan in giro		367.423.491		229.505.768
Gezamenlijk te-goed op ult ^o ..		496.612.392		175.115.155
Belegd		77.292.222		56.290.696

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	December 1925		December 1924	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentinstellingen	f 25,3	18.656	f 25,4	16.087
Girobetalingen aan particulieren	„ 19,4	68.765	„ 22,1	57.996
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4,7	6.266	„ 4,8	6.763
Betalingen	„ 6,9	31.154	„ 6,7	28.560
Part.rekeninghouders	„ 16,9 ¹	25.910 ²	„ 17,7 ¹	23.553 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd	„ 9,6	2.781 ²	„ 6,5	2.402 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

	DECEMBER 1923	1924	1925
Inlagen	f 9.776.158	f 9.493.482	f 9.299.808
Terugbetalingen ..	„ 9.321.152	„ 9.901.463	„ 9.187.691
Tegood der inleggers op ultimo	„ 297.950.153	„ 299.410.243	„ 303.959.814
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 44.805.800	„ 43.690.750	„ 41.905.350
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.984	9.699	9.097
Aantal geheel afbetaald	7.821	8.009	7.445
Aantal in omloop op ultimo	1.953.929	1.968.368	1.985.953

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Januari 1926		Januari 1925	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	54.871	f 2.511.609.000	59.812	f 2.709.367.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	39.956	„ 2.121.080.000	43.727	„ 2.378.361.000
Ter voldoen van Rijksbelast.	1.612	„ 10.594.000	2.116	„ 9.312.000

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Sept.-Oct. 1925.

Th. Buddeberg, Ferguson als Soziologe; R. Stucken, Gibt es ein allgemeines Ertragsgesetz für alle Gebiete des Wirtschaftslebens? O. Kühne, Ueber die mathematische Methode in der deutschen Theoretischen Nationalökonomie. Eine literarhistorisch-kritische Studie.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., November 1925.

F. W. Taussig and W. S. Barker, American corporations and their executives; H. J. Davenport, Non-competing groups; Robert Liefmann, German in-

dustrial organization since the world war; *G. E. Barnett*, Chapters on machinery and labor. III. The displacement of skill; *M. A. Copeland*, Professor Knight on psychology.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 Oct. 1925.

Yves-Guyot, Conséquences économiques du règlement des réparations et des dettes interalliées; *A. Dreyfus*, De la défense juridique du franc; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 16 mai au 15 septembre 1925); *Godchot*, Observations au Américain sur la dette française aux États-Unis; *J. B. Legros*, Les grèves depuis le 1er août; *G. de Nouvion*, La Convention de Washington sur la journée de travail; *N. Mondet*, Les récoltes actuelles et les ressources de l'Europe; *R. J. Pierre*, Le change et le commerce extérieur; *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange (octobre 1925).

The Journal of Political Economy. — Chicago, October 1925.

H. Schultz, The statistical law of demand I; *H. G. Brown*, Railroad valuation and rate regulation; *W. O. Weyforth*, The retirement of national bank notes; *F. H. Knight* and *J. M. Clark*, Marginal productivity.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 September 1925.

Dr. S. van Valkenburg, Economisch-geografische beschouwingen over de productie van het grootlandbouwbedrijf op Java en Madoera; *N. de Brouwers*, Zeehaven Delfzijl; *Prof. Dr. H. Blink*, De Nederlandsche landbouwproductie in 1913 en 1923.

Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. — Leiden, September 1925.

H. Wittkamp, De G. Beloech en de G. Moeraï in Zuid-Koetaï, Borneo; *Dr. L. Rutten*, Eruptiefgesteenten van den Moeraï en den Beloech en andere gesteenten uit het Njawatangebied; *G. L. Tichelman*, De onderafdeeling Amahai, Seran; *K. Braak*, Over lucht en wolken in het hooggebergte; *J. van Roon*, Jaarverslag van den Top. Dienst van Ned.-Indië; *Ph. C. Visser*, Nederlandsche Centraal-Azië expeditie; Naschrift en oriënteringskaart van de Redactie.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, November 1925

bevat o.a.:

Dr. H. A. Weersma, Iets over de vereenigbaarheid van Marxistisch-economische en idealistische wereldbeschouwing; *B. Kautsky*, De Oostenrijksche sociaaldemokratie en de Volkenbondsaktie voor het herstel; *J. Gerritsz*, Internationale vereeniging voor socialen vooruitgang; *S. R. de Miranda*, De prijzencommissie in Engeland, III.

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 October 1925.

Mr. M. Oppenheimer, „De aandelen zijn geplaatst en volgestort“. Beteekenis dier clause jegens de vennootschap; *Mr. G. Russel*, Directeuren en Commissarissen in verband met winst en tantièmes volgens de nieuwe Verband Vennootschapswet; *Prof. Dr. E. J. J. v. d. Heyden*, Het wetsontwerp Nelissen-Heemskerck VI; *J. J. M. H. Nijst*, De N.V. als ondernemingsvorm voor het gemengd bedrijf, II; *Mr. G. H. A. Grosheide Jr.*, De Hooze Raad en art. 50 W. v. K.; *J. v. d. Poel*, De Vennootschap in het fiscaal recht der Invoerrechten en Afnootsen, II.

Idem. — Roermond, 15 November 1925.

Mr. M. Franken, Het personeel der N.V. III. De opzeggingstermijn. Gewichtige redenen; *Prof. Mr. E. J. J. v. d. Heyden*, Het wetsontwerp Nelissen-Heemskerck VII; *M. J. H. Smeets*, Inkomstenbelasting van de Directeursbetrekking; *J. Ratté*, In de mist; *Mr. G. L. A. v. Dijk*, De wet tot bevordering van de richte heffing der Directe Belastingen en hare practische toepassing; *D. Veenbos*, Verlenging der Naam-

looze Vennootschap; *Prof. J. G. Ch. Volmer*, Aandelen onder pari en winstuitkeering; *Mr. H. Schaapveld*, De eisch van een minimum kapitaal voor de oprichting eener N.V.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Sept. 1925.

Dr. H. G. Heyting, Staat de adel op Java nog steeds aan de spits van het volk?; *J. van Roon*, Het angstwekkende kluwen; *W. van Braam*, Het Paketvaart-contract (naschrift).

Idem. — Amsterdam, 1 October 1925.

A. W. IJzerman, Ter herdenking van Henri Hubert van Kol; *C. Wolterbeek*, De organisatie van het overheidsbedrijf in Ned.-Indië; *Mr. L. A. de Waal*, Het vraagstuk der kapitaalsonttrekking (z.g. „Drainage“) in Ned.-Indië; *J. van Roon*, Het angstwekkende kluwen; *S. Kalff*, Een Indisch vakgeleerde.

Idem. — Amsterdam, 1 November 1925.

Dr. W. Feuilletau de Bruyn, De beteekenis van het Volkenbondsverdrag, het Washingtoncontractaat en het Protocol van Genève voor den politieke toestand in den Pacific; *W. J. Knoop*, Het probleem Nederland—Indonesië. Hoe kan de band tussehen Nederland en Indonesië behouden blijven?, besproken door *Dr. H. G. Heyting*; *H. J. Kuiper*, Kaarteeringen ter registratie van het Inlandsch grondbezit; met slotwoord door *J. Roon* en onderschreef van de hoofdredactie; *N. N.*, De verdediging van Nederlandsch-Indië.

Koloniale Studiën, — 's-Gravenhage, Augustus 1925.

G. F. Bodde, De huidige rubberpositie; *Ir. E. P. Wellenstein*, Het onderzoek naar den belastingdruk op de inheemsche bevolking van Nederland-Indië; *R. A. A. Wiranatakoesoema*, Verkiezing der kiesmannen in West-Java; *Dr. W. Feuilletau de Bruyn*, De Vlootwet 1925; *J. F. Later*, Eenige beschouwingen over het „besturen“ op de Buitengewesten; *Mr. Dr. G. M. Verryn Stuart*, Het jaarverslag van de Javasche Bank over 1924/25.

The Geographical Journal. — Londen, October 1925.

N. E. Odell, Observations on the rocks and glaciers of Mount Everest; *A. A. Pallis*, Racial migrations in the Balkans during the years 1912—1924; The movements of Indian glaciers; *R.*, Lord Curzon's posthumous work on India; *E. H.*, A new view of the Vespucci problem.

The Geographical Journal. — Londen, November 1925.

C. P. Skrine, The alps of Qungur; *C. H. B. Grant*, Uha in Tanganyika territory; *H. Arctowski*, Geothermic researches made at Boryslaw; *V. Cornish*, Apparent magnitude in natural scenery, and its determining causes; *C. C. Dixon*, The Sargasso sea; Motor tractors for Antarctic exploration.

Rechtsgeleerd Magazijn. — Haarlem, Jaarg. 44, afl. 5.

Prof. Dr. L. Bolk, Over het bericht van deskundigen in zake de vaderschapsactie; *Mr. A. C. J. Mulder*, De theorie van de verkregen rechten in het internationaal privaatrecht.

Zeitschrift für Völkerrecht. — Breslau, Band XIII, Heft 2.

Dr. G. A. Walz, Die Bedeutung des Art. 4 der Weimarer Reichsverfassung für das nationale Rechtssystem; *Dr. W. Henrich*, Kritik der Gebietstheorien; *Dr. R. Mueller*, Das Flottenrecht von Schiffen und Luftfahrzeugen nach Völkerrecht und Landesrecht; *Dr. N. Japikse*, Betrachtungen über die sogenannte Kriegsschuldfrage im neutralen Auslande; *Dr. W. Mettgenberg*, Ein französisches Auslieferungsgesetz; *Dr. J. L. Kunz*, Völkerrechtliche Chronik, I. Chronik der völkerrechtlich bedeutsamen Ereignisse. 1 Juli 1923—1 April 1924; *Dr. Baron Lage Staël von Holstein*, Die schwedische Seegrenze.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table with columns: Bank, Date, City, and Rate. Includes entries for Ned. Bk., Bank van Engeland, Javasche Bank, etc.

OPEN MARKT.

Table with columns: City, Date, and Rate. Includes entries for Amsterdam, Londen, Berlin, New York, etc.

1) Call money-koers v. 11 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table with columns: Date, New York, Londen, Berlin, Parijs, Brussel, Batavia. Lists exchange rates for various dates.

Table with columns: Date, Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid. Lists exchange rates for various dates.

Table with columns: Date, Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos-Aires, Montreal. Lists exchange rates for various dates.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table with columns: Data, Londen, Parijs, Berlijn, Amsterdam. Lists exchange rates for New York.

KOERSEN TE LONDEN.

Table with columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 30 Jan. 1926, 6 Febr. 1926, 8/13 Febr. '26, 13 Febr. 1926. Lists exchange rates for London.

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Table with columns: Date, Londen, N.York. Lists silver and gold prices.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table with columns: Vorderingen, 8 Februari 1926, 15 Februari 1926. Lists financial data for the treasury.

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927. 2) uit-Dec. '25

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

Table with columns: 6 Februari 1926, 13 Februari 1926. Lists floating debt in the Netherlands-Indies.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 15 Februari 1926.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 42.849.305,18 Bijbnk. " 13.668.890,25 Ag.sch. " 26.465.664,69	f	82.983.860,12
Papier o. h. Buitenl. in disconto.	—		—
Idem eigen portef.	f 235.202.612,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		235.202.612,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 38.063.228,86 Bijbnk. " 10.790.614,20 Ag.sch. " 69.695.094,70	f	118.548.937,76
Op Effecten	f 117.598.037,76		—
Op Goederen en Spec.	950.900,—		118.548.937,76
Voorschotten a. h. Rijk	—		13.255.905,90
Munt's Muntmateriaal	Munt, Goud f 45.409.165,— Muntmat., Goud " 387.416.980,60	f	432.826.145,60
Munt, Zilver, enz.	26.243.251,17		—
Muntmat., Zilver	—		459.069.396,77
Effecten	Belegging Res.fonds. f 6.470.005,79 id. van 1/6 v. h. kapit. " 3.949.027,08		10.419.032,87
Gebouwen en Meub. der Bank	—		5.171.000,—
Diverse rekeningen	—		40.010.914,95
	f		964.661.660,37

		Passiva.	
Kapitaal	—	f	20.000.000,—
Reservefonds	—		6.483.597,96
Bijzondere reserve	—		12.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	—		829.509.460,—
Bankassignatiën in omloop	—		748.320,15
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: Anderen " 78.303.093,21	—		78.303.093,21
Diverse rekeningen	—		17.617.189,05
	f		964.661.660,37
Beschikbaar metaalsaldo	f 276.820.305,66		—
Op de basis van 2/3 metaaldekking	" 95.108.130,99		—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	—		1.384.101.525,—

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek- kings perc.
15 Febr. '26	432.826	26.243	829.509	79.051	276.820	50
8 " '26	435.211	25.851	839.915	78.165	276.944	50
1 " '26	436.253	25.692	865.386	66.024	275.096	50
25 Jan. '26	437.852	25.768	833.108	97.059	276.930	50
18 " '26	438.794	25.249	858.812	72.854	277.143	50
11 " '26	439.764	24.710	884.296	49.961	277.054	50
16 Febr. '25	504.511	19.285	892.178	65.073	331.949	55
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buiten-land	Diverse rekeningen ²⁾
15 Febr. 1926	82.984	6.000	118.549	235.203	40.011
8 " 1926	80.349	—	124.337	238.741	47.132
1 " 1926	83.481	—	136.270	247.443	41.593
25 Jan. 1926	86.300	—	133.354	248.039	38.446
18 " 1926	89.790	—	129.675	247.782	39.427
11 " 1926	93.777	—	127.173	247.414	39.832
16 Febr. 1925	104.392	—	152.049	123.471	85.869
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Ander opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
9 Jan. 1926	1.005	1.721	818	945	381
2 " 1926	1.005	1.779	769	954	410
24 Dec. 1925	1.011	1.615	836	963	469
19 " 1925	1.012	1.622	769	962	499
12 " 1925	1.011	1.662	733	960	383
10 Jan. 1925	1.060	1.592	969	1.048	576
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Ander opsch. schulden	Beschikk. metaal-saldo
6 Febr. 1926	242.750	—	346.500	57.500	161.950
30 Jan. 1926	242.000	—	345.000	57.500	161.500
23 " 1926	239.250	—	348.500	50.000	159.550
16 Jan. 1926	199.515	38.684	353.419	49.288	158.350
9 " 1926	197.038	39.457	356.306	49.351	156.122
2 " 1926	189.868	40.399	355.051	44.394	151.025
26 Dec. 1925	182.572	41.112	352.774	41.826	145.358
7 Febr. 1925	133.606	51.800	280.568	75.244	115.032
9 " 1924	149.628	63.918	264.029	77.798	146.029
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek- kings-percentage
6 Febr. 1926	—	107.450	—	***	60
30 Jan. 1926	—	111.820	—	***	60
23 " 1926	—	112.160	—	***	60
16 Jan. 1926	—	10.618	22.295	55.382	80.003
9 " 1926	—	11.779	19.712	58.777	80.598
2 " 1926	—	15.669	20.542	55.522	82.267
26 Dec. 1925	—	15.848	21.207	63.751	78.756
7 Febr. 1925	—	20.982	17.979	59.009	77.246
9 " 1924	—	35.286	19.137	78.700	20.176
25 Juli 1914	—	7.259	6.395	47.934	2.228

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
10 Febr. 1926	144.557	141.092	286.360	56.250	235.066
-3 " 1926	144.513	141.954	287.345	56.250	235.988
27 Jan. 1926	144.205	141.503	286.246	56.250	234.864
20 " 1926	143.712	141.061	287.360	56.250	235.895
13 " 1926	144.252	141.908	289.652	56.250	238.478
6 " 1926	144.673	143.407	293.933	56.250	243.228
11 Febr. 1925	128.577	124.848	283.013	27.000 ²⁾	233.699
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings-perc. ¹⁾
10 Febr. '26	43.947	77.686	17.887	108.813	23.215	18 ¹ / ₁₀
3 " '26	43.002	73.336	13.768	106.737	22.309	18 ¹ / ₂
27 Jan. '26	45.578	73.956	22.538	101.333	22.452	18 ¹ / ₈
20 " '26	45.868	78.366	19.430	109.148	22.401	17 ¹ / ₁₀
13 " '26	44.583	80.007	13.804	114.851	22.094	17 ¹ / ₈
6 " '26	46.363	87.461	12.002	124.829	21.017	15 ¹ / ₈
11 Febr. '25	45.820	73.460	9.569	115.081	23.479	18 ¹ / ₈
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ² / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Butt. gew. voorsch. a/d. Staat	Schat- kistbil- jetten ¹⁾	Wissels
11 Febr. '26	5.548	1.864	325	570	34.650	5.243	3.044
4 " '26	5.548	1.864	325	567	35.100	5.227	4.355
28 Jan. '26	5.548	1.864	325	573	34.200	5.227	3.393
21 " '26	5.548	1.864	323	573	34.800	5.225	2.954
14 " '26	5.548	1.864	322	571	34.850	5.223	3.286
12 Febr. '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.916	4.807
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge- stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti- culieren	Staat
11 Febr. '26	14	4	2.550	51.089	2.823	29
4 " '26	14	4	2.487	51.471	3.100	31
28 Jan. '26	12	4	2.496	50.618	3.148	40
21 " '26	15	4	2.535	50.818	3.352	5
14 " '26	16	4	2.528	51.328	3.153	40
12 Febr. '25	23	8	3.072	40.778	1.878	10
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staats. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Febr. 1926	1.255,6	143,0	418,5	1.411,3	5,1
30 Jan. 1926	1.255,0	143,0	418,3	1.464,4	10,9
23 „ 1926	1.249,8	137,8	379,0	1.350,6	4,7
15 „ 1926	1.208,4	96,6	368,1	1.536,8	7,9
7 „ 1926	1.208,1	96,6	402,7	1.737,7	3,2
7 Febr. 1925	844,8	198,7	281,6	1.646,8	47,1
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksh. geher-disc.
7 Febr. 1926	233,8	779,0	2.563,1	765,3	570,6	500,9
30 Jan. 1926	233,6	608,7	2.648,8	578,7	543,8	520,5
23 „ 1926	232,8	788,3	2.341,0	922,2	557,5	385,8
15 „ 1926	232,4	747,1	2.508,0	860,1	533,2	537,2
7 „ 1926	231,9	744,5	2.732,1	873,7	500,9	503,6
7 Febr. 1925	109,9	1.027,5	1.839,5	818,7	1.533,2	539,9
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Febr., 30, 23, 15, 7 Jan., resp. 219,5; 139,1; 355,0; 306,6; 245,1 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit-tent. saldt. Beleen. van tegoed in h. buitf.	Beleen. van prom.d. provinciën	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Particu-lieren	
11 Feb. '26	395	—	480	1.063	559	5.200	7.450	254
4 „ '26	395	—	480	1.059	574	5.200	7.467	277
28 Jan. '26	395	—	480	1.125	561	5.200	7.462	324
21 „ '26	395	—	480	1.090	755	5.200	7.483	479
14 „ '26	395	—	—	1.110	711	—	7.609	487
7 „ '26	395	85	480	1.140	780	5.200	7.650	383
12 Feb. '25	377	85	480	1.348	328	5.200	7.630	169

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
27 Jan. '26	2.801,2	1.561,1	152,1	448,6	295,4
20 „ '26	2.814,8	1.566,2	152,1	453,2	305,9
13 „ '26	2.799,0	1.522,1	150,8	505,8	327,4
6 „ '26	2.744,0	1.483,0	138,0	593,5	344,8
30 Dec. '25	2.704,3	1.409,3	117,9	749,7	362,8
23 „ '25	2.665,3	1.376,8	92,0	764,1	370,0
28 Jan. '25	2.939,4	1.784,3	143,2	273,7	307,8

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
27 Jan. '26	365,1	1.667,3	2.272,2	118,3	71,1	75,0
20 „ '26	370,0	1.692,0	2.298,3	118,2	70,5	74,4
13 „ '26	368,8	1.733,3	2.325,0	117,3	68,9	72,7
6 „ '26	369,4	1.777,6	2.329,2	117,3	66,8	70,2
30 Dec. '25	377,0	1.835,0	2.357,1	117,0	64,4	67,3
23 „ '25	359,5	1.895,7	2.275,6	117,0	63,9	66,1
28 Jan. '25	294,1	1.684,3	2.265,2	112,2	74,4	78,0

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
20 Jan. '26	718	14.024	5.445	1.671	18.750	5.375
13 „ '26	718	14.054	5.435	1.694	18.805	5.363
6 „ '26	716	14.181	5.444	1.687	18.881	5.361
30 Dec. '25	719	14.235	5.462	1.734	18.834	5.348
23 „ '25	719	14.235	5.462	1.734	18.834	5.348
21 Jan. '25	736	13.087	5.548	1.602	18.147	4.869

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 15 Februari 1926.

De beurs te Berlijn heeft gedurende de afgelopen week een verdeeld verloop gehad. De gevolgen van de aangekondigde verlaging der beursomzetbelasting en van die op fusies waren blijkbaar reeds tevoren in de koersen verdisconteerd.

Ongeanimeerd kon het koersverloop weliswaar niet worden genoemd, doch over het algemeen was de handel veel minder levendig en bestond er geringer kooplust dan acht dagen geleden. Alleen de afdeling voor binnenlandsche staatsfondsen heeft hierop een uitzondering gevormd. Bij ruimen handel konden de koersen hier vrij belangrijke verbeteringen aantonen. Als oorzaak van deze rijzing kan worden genoemd het gerucht, volgens hetwelk de houders van de desbetreffende stukken het recht zouden hebben hun bezit, bij een eventuele nieuwe binnenlandsche staatsleening, tot een hooger koers in betaling te geven. Ook bankaandeelen, vooral aandelen Deutsche en Darmstädter Bank, waren gezocht. De montaanmarkt bleef stil; een iets levendiger handel dan in de overige aandelen vond plaats in Rheinstahl en Mannesmann. Scheepvaart-aandelen, zooals Norddeutsche Lloyd en Packetfahrt waren gezocht. De electro-markt lag stil.

De markt te Londen is buitengewoon stil en lusteloos geweest. Het publiek schijnt geheel apathisch te zijn geworden en de ruime geldmarkt heeft hierin geen enkele verandering ten goede kunnen brengen. Uit den aard der zaak heeft de afdeling voor beleggingsfondsen zich aan de betere verhoudingen op de geldmarkt aangepast, doch ook hier is geen handel van enige beteekenis ontstaan. Van de aandeelsoorten hebben vooral petroleumfondsen aan verkoopdrang bloot gestaan, vermoedelijk nog in verband met de oneenigheid in den boezem van het V. O. C.-bestuur. Van de nieuwe uitgiften, welke gedurende de berichtswaak plaats hebben gevonden, konden de meeste iets meer succes behalen, dan in den laatsten tijd vrijwel regel was geworden. Zoo moesten de „underwriters” van de leening ten behoeve der gemeente Liverpool slechts 16 $\frac{1}{2}$ % van het aangeboden bedrag opnemen.

Te Parijs is de tendens voor Fransche fondsen niet opgewekt geweest. Wel heeft het eenige voldoening gewekt, dat er thans voortgang is gekomen in de behandeling van de financieele ontwerpen, doch over het algemeen is de beurs niet optimistisch aangaande het practische effect der nieuwe belastingwetten gestemd. Het compromis tusschen regering en oppositie aangaande de verandering van toonderstukken in stukken op naam heeft er evenmin toe bijgedragen den beurshandel te verlevendigen. Men verwacht van dezen maatregel vermindering van omzetten en geringere aantrekkingskracht van de beurs op het publiek.

Te New York is de stemming evenmin onverdeeld gunstig geweest. Het bekend worden van het feit, dat er een bedrag van \$ 3.513.000.000 aan leeningen tegen onderpand van effecten is gesloten — terwijl de hoogste schattingen tot 3 miljoen dollar waren gegaan — heeft deprimeerend gewerkt, evenals de vermindering van het totaal der onuitgevoerde orders per einde Januari bij de Steeltrust. Ook het opnieuw opduiken van onderzoekingen ten opzichte van trustvorming — thans met betrekking tot voedingsmiddelen — heeft eenige onrust gewekt. Daarentegen heeft de verlaging van de automobielrijzen door Ford er toe bijgedragen een grooter afzetmogelijkheid in de toekomst te verwachten.

Ten o n z e n t is de beurs eveneens zeer kalm gebleven. Er is bijna geen enkele afdeling geweest, waar de omzetten groote vormen hebben aangenomen, al is er voor enkele fondsen afzonderlijk wel een uitzondering gemaakt. De beleggingsmarkt bleef doorgaans vast, mede in verband met de ruime geldmarkt. Voor binnenlandsche soorten is de vraag constant gebleven. Van de buitenlandsche papieren traden Brazilianen op den voorgrond. 6 % Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{8}$, 106 $\frac{15}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ % Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{1}{8}$, 99 $\frac{3}{16}$, 99 $\frac{1}{16}$; 7 % Ned.-Indie: 102, 102 $\frac{1}{16}$, 102 $\frac{3}{16}$; 5 % Mexico goud 1899 £ 20—100: 43 $\frac{1}{2}$, 44; 8 % Sao Paulo: 104 $\frac{1}{4}$, 103 $\frac{3}{4}$, 104; 5 % Brazilië 1903 £ 100: 32 $\frac{1}{2}$, 81; 5 % Brazilië 1913 £ 20—100: 67 $\frac{1}{4}$, 67 $\frac{1}{16}$.

De rubbermarkt heeft geen groote veranderingen te aanschouwen gegeven. De grondtoon was gunstig; de vermindering van de voorraden te Londen gedurende de vorige week werkte nog na. Tegen het slot echter trad een wijziging in den toestand in. Op den laatsten dag der beursweek werd een groot deel van de toch reeds geringe koersstijgingen door vrij omvangrijk aanbod genivelleerd. In afwijking van de overige aandelen waren op sommige dagen aandelen V. I. C. O. gevraagd, naar men ter beurze

beweerde, in verband met een nieuw aanbod tot overneming van de onderneming tegen voordeelige voorwaarden. Amsterdam Rubber: 366 $\frac{7}{8}$, 370 $\frac{1}{4}$, 364 $\frac{1}{4}$; Deli Batavia Rubber: 265, 260 $\frac{1}{2}$, 260; Hessa Rubber: 487, 482, 484; Kali Telesak: 399 $\frac{1}{2}$, 393 $\frac{1}{2}$, 390; Ned.-Ind. Rubber en Lofia: 348, 346 $\frac{1}{4}$, 351 $\frac{1}{2}$; R'dani: 177, 171 $\frac{1}{2}$, 174; Serbadjadi: 390, 398, 386; Sumatra Rubber: 378, 385, 370, 375; Wai Sumatra Rubber: 334, 335, 337.

De *tabaksmarkt* was zeer kalm, doch met een lichte neiging tot reactie. De algemeene opvatting omtrent het verloop der aanstaande voorjaarsinschrijvingen is niet optimistisch, hoewel dit, in de aandelen niet sterk tot uitdrukking is gekomen. Arendsburg: 541, 532, 535; Bezoeki Tabak: 240, 238, 248, 240; Deli Batavia: 418, 413 $\frac{1}{2}$, 414 $\frac{1}{4}$; Deli Mij: 407, 411 $\frac{1}{2}$, 409; De Oostkust: 239 $\frac{1}{2}$, 235 $\frac{1}{2}$, 233 $\frac{1}{2}$; Senembah: 500, 496 $\frac{1}{2}$, 492.

De *sukkerafdeeling* was opgewekt, waarvan voornamelijk aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” de vruchten hebben kunnen plukken. Doch ook de overige soorten waren goed gevraagd, in verband met de betere houding der Cubanoteeringen en de nieuwe afdoeningen der V. J. S. P. tot verhoogde prijzen. Ook hier echter werkte tegen het slot der berichteweek de algemeen lusteloze houding, zoodat de hoogste koersen meerendeels niet behouden konden blijven. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 164 $\frac{1}{2}$, 167 $\frac{1}{2}$, 167 $\frac{1}{4}$, Handelsverg. Amsterdam: 634 $\frac{1}{2}$, 651, 647 $\frac{1}{2}$, Java Cultuur Mij. 344 $\frac{1}{2}$, 355, 350; Maron: 294, 298, 293; Ned.-Ind. Suiker Unie: 230, 228 $\frac{1}{2}$, 230; Poerworedjo: 111, 112, 110 $\frac{1}{2}$; Tjepper: 650, 645, 640; Tjoekir 450, 480, 450.

Petroleumaandelen hebben slechts in geringe mate de aandacht getrokken, althans voor de hoofdsorten. Dit was niet het geval voor aandelen Perlak Petroleum Maatschappij, waarin ruime omzetten tegen verhoogde koersen werden opgemerkt. Dezelfde geruchten als eenigen tijd geleden, n.l. het voorkomen van gemakkelijk aan te boren petroleum en de voorbereiding van een overeenkomst met de Koninklijke, hebben dienst gedaan bij de motivering der nieuwe aankopen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 387, 383, 385; Gec. Holl. Petr. Mij.: 194 $\frac{1}{2}$, 192, 193; Kon. Petr. Mij.: 411 $\frac{1}{2}$, 407, 406 $\frac{1}{2}$; Perlak Petr. Mij.: 78, 82 $\frac{1}{2}$, 85, 85 $\frac{1}{2}$.

Scheepvaartandelen waren bepaald lusteloos en lager aangeboden onder leiding van aandelen Holland Amerika Lijn. Een bepaalde reden was voor deze houding niet aan te wijzen. Tegen het slot der berichteweek trad echter eenig herstel in, zoodat de koersen per saldo niet veel veranderd bleken. Holland—Amerika Lijn: 55 $\frac{3}{4}$, 50, 51; Java-China-Japan Lijn: 124 $\frac{1}{2}$, 126, 124; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 79 $\frac{3}{4}$, 80 $\frac{1}{4}$; Ned. Scheepvaart Unie: 165, 163, 164; Stoomvaart Mij. Nederland: 170 $\frac{1}{2}$, 169.

Van *industriële aandelen* zijn speciaal aandelen Jurgens op den voorgrond getreden. In den aanvang was de stemming hier vrij zwak, doch naarmate de berichteweek vorderde, kwamen groote aankooporders, ook voor buitenlandsche rekening, in de markt, zoodat een vrij aanzienlijk koersherstel kon worden bereikt. Kunstzijdesoorten waren verlaten bij weinig veranderde koersen. Centr. Suiker Mij.: 127 $\frac{3}{4}$, 128, 128 $\frac{5}{8}$; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 134 $\frac{7}{8}$, 137 $\frac{1}{2}$, 134; Holl. Mij. tot het maken van werken in Gew. Beton: 155, 157, 158; Jurgens: 157 $\frac{3}{4}$, 155 $\frac{1}{2}$, 161, 157 $\frac{3}{4}$; Mackubee: 152 $\frac{7}{8}$, 151 $\frac{1}{2}$, 149; Ned. Kunstzijdefabr.: 335 $\frac{1}{4}$, 329, 330; Philips Gloeilampenfabriek: 382, 385, 380.

Mijnaandelen bleven kalm, waarbij een uitzondering dient te worden gemaakt voor aandelen in tinondernemingen. Deze waren gevraagd, zoodat een koersherstel kon intreden; in het bijzonder voor aandelen Singkep Tin Maatschappij. Alg. Expl. Mij.: 133 $\frac{1}{4}$, 135, 134; Billiton le Rubriek: 611, 620, 629, 639; Redjang Lebong: 318, 310, 312 $\frac{1}{2}$.

Van de afdeeling voor *bankaandelen* valt weinig opmerkenswaardigs mede te deelen. De stemming bleef hier vast. Amsterdamse Bank: 168, 167 $\frac{1}{2}$, 168; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 80, 82 $\frac{1}{4}$; Javasche Bank: 325, 330, 334, 333; Koloniale Bank: 194 $\frac{1}{4}$, 198, 197 $\frac{1}{2}$; Ned.-Ind. Handelsbank: 161 $\frac{1}{2}$, 162 $\frac{1}{2}$, 159 $\frac{3}{8}$; Ned. Handel Mij.: 149 $\frac{1}{2}$, 149 $\frac{1}{2}$; Rotterdamsche Bankveren.: 70, 71 $\frac{1}{4}$, 72 $\frac{1}{8}$; Twentsche Bank: 138, 138 $\frac{1}{2}$, 139.

Op de *Amerikaansche markt* trokken aandelen Intercontinental Rubber de aandacht door een opmerkelijk vaste houding. De aandelen zijn thans in de officieele notering te New York opgenomen; voor Amerikaansche rekening werden aan onze markt ruime kooporders uitgevoerd. Anaconda Copper: 100 $\frac{1}{8}$, 102 $\frac{1}{2}$, 100 $\frac{1}{16}$; Studebaker: 58 $\frac{1}{2}$, 58 $\frac{1}{2}$; United States Steel Corp.: 132, 131 $\frac{1}{2}$, 132; Atchison Topeca: 132 $\frac{1}{2}$, 133 $\frac{1}{2}$, 133 $\frac{3}{16}$; Baltimore & Ohio: 91 $\frac{1}{2}$, 93 $\frac{3}{8}$; Erie: 34 $\frac{1}{2}$, 35 $\frac{1}{2}$, 36 $\frac{1}{2}$; Union Pac. Railr.: 149 $\frac{1}{8}$, 150, 149 $\frac{5}{8}$; Wabash Railway: 48 $\frac{3}{16}$, 50 $\frac{1}{16}$, 49 $\frac{1}{4}$.

De *geldmarkt* is ruim gebleven; prolongatie was doorgaans à 2 $\frac{1}{4}$ pCt. goed verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

16 Februari 1926.

De prijsverlaging aan de tarwemarkten te Chicago en Winnipeg, die op 8 Februari eenigszins als een verrassing kwam en vooral veroorzaakt was door betere berichten uit Argentinië en teleurstellende Europeesche vraag, is later wel gevolgd door pogingen tot herstel, maar ten slotte zijn tot 13 Februari alle markten verder ingezakt. Op den 15den echter was tarwe te Chicago en Winnipeg vast en hooger en het grootste deel der verlaging werd weer ingehaald, zoodat de markt slechts $\frac{1}{2}$ à 1 dollarcent per 60 lbs. lager sloot dan een week te voren. De reden voor die betere stemming is moeilijk aan te geven. Te Chicago wordt daarvoor de afname der voorraden in de Vereenigde Staten aangegeven. De Argentijnsche termijnmarkten waren op 15 Februari gesloten. De prijsverlaging beliep daar van 6 tot 13 Februari 45 tot 90 centavos per 100 KG. De vraag in Europa is deze week onvoldoende geweest en vooral van beteekenis was het, dat in Engeland weinig kooplust bestond. Op de meeste dagen der week bleven zaken in ladingen aan de Engelsche markt zelfs geheel achterwege. Het schijnt, dat in de voorafgaande week, toen door de molenaars in Engeland vrij wat tarwe was gekocht, de eerste behoefte weder voorloopig is gedekt. Daarbij blijven de berichten uit Argentinië nog steeds vrij gunstig en wordt vooral nadruk gelegd op de lang niet onbevredigende kwaliteit van de tarwe der Zuidelijke Argentijnsche provincies. Ook de eerste partijen, die in Engeland zijn aangekomen, waren beter dan men verwacht had, en wanneer de kwaliteit der nieuwe Argentijnsche tarwe werkelijk definitief meevalt, zou deze aan de Engelsche markt wel eens een grootere concurrent kunnen worden voor de Canadeesche soorten, dan verwacht was. Daarbij zijn de Argentijnsche tarweverschepingen deze week vrij veel grooter dan de vorige en wordt tot dalenden prijs Argentijnsche tarwe dringend aangeboden. Ook Canada was lager aan de markt en bovendien werd uit alle invoerlanden aanzienlijk meer verscheept dan in de vorige week, zoodat het totaal der voor Europa afgeladen tarwe zeer veel grooter was dan langen tijd het geval is geweest en de wekelijksche behoefte der invoerlanden overtreft. Eene aanzienlijke toename viel onder meer te constateeren voor het aandeel van Australië, en bovendien waren de afladingen naar niet-Europeesche destinaties aanmerkelijk kleiner dan in de voorafgaande weken. Hierin ligt, vooral wanneer later niet weder een toename mocht volgen, een grond voor de flauwere houding der Europeesche en Noord-Amerikaansche markten. Ook Rusland heeft de laatste week veel meer tarwe afgeladen dan in de vorige, doch de Russische verschepingen zullen nog heel wat moeten toenemen, vóór zij weder grooten invloed kunnen oefenen op den loop der wereldmarkt. In Engeland wordt Russische tarwe nog steeds zeer weinig gekocht en de verschepingen van den laatsten tijd zijn voornamelijk bestemd naar Italië en België. Grotere aanvoeren van tarwe worden gerapporteerd uit de Roemeensche Donauhavens, doch de uitvoer gaat nog niet snel in zijn werk en is voornamelijk gericht naar naburige landen. De grootste aandacht aan de tarwemarkt wekt nog steeds de Argentijnsche oogst en aangenomen mag worden, dat voorloopig de wekelijksche verschepingscijfers nog uitbreiding zullen vertoonen. Zeer veel stoomschepen zijn naar Argentinië onderweg om beladen te worden met graan. Dezer dagen werd dit aantal met niet minder dan 60 opgegeven en voornamelijk zullen deze wel tarwe moeten laden, omdat het uitvoer-surplus van den ouden maïsogst slinkt. Op het vasteland van Europa was bij de flauwere stemming der markt de vraag naar tarwe slecht en ook daar is minder gekocht dan de laatste voorafgaande weken het geval was. Duitschland blijft zijn exportzaken in tarwe voortzetten, doch het ontmoet, met name in Engeland, minder vraag dan vroeger. Italië blijft echter een geregelden kooplust toonen. Over de te velde staande tarwe-oogsten zijn de berichten bijna overal gunstig. Slechts wordt uit Britsch-Indië een aanzienlijk kleinere uitzaaï gemeld dan in het vorige jaar, maar tegenover het gemiddelde der laatste 5 jaren maakt de dit jaar met tarwe bebouwde oppervlakte geen slecht figuur. Zelfs overtreft zij nog eenigszins dat gemiddelde. Naast de verdere ontwikkeling der nieuwe tarwe-oogsten zal de toekomstige loop der tarweprijzen zeker aanzienlijk worden beïnvloed door den omvang van het overschot, dat na heropening der scheepvaart nog in Canada zal blijven aanwezig te zijn. Volgens de tegenwoordig bekende gegevens is dat overschot groot en kan van Canada zoodra de scheepvaart op de meren en de Atlantische Canadeesche havens hervat wordt, een groote uitvoer worden verwacht.

-Rogge is nog steeds stil. Uit Duitschland wordt bij

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
13 Feb. '26	166 ³ / ₈	80 ³ / ₈	41 ¹ / ₂	13,25	7,25	15,60 ¹
6 .. '26	174 ⁵ / ₈	82 ³ / ₈	43	13,70	7,20	15,75 ¹
13 Feb. '25	182	126 ³ / ₈	54	17,30 ¹	11,10	24,25 ¹
13 Feb. '24	110 ⁵ / ₈	79 ³ / ₈	48	10,35	10,15	19,65 ¹
13 Feb. '23	123 ³ / ₈	75 ³ / ₈	46 ³ / ₈	11,95 ¹	9,45 ¹	19,80 ¹
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70 ¹

1) per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	15 Febr. 1926	8 Febr. 1926	16 Febr. 1925
Tarwe (Manitoba III) .. ¹	16,40	16,50	* 19,—
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	** 10,60	** 10,60	17,10
Mais (La Plata)	177,—	167,—	245,—
Gerst (48 lb. malting).... ²	175,—	174,—	270,—
Haver (Canada 3)..... ¹	10,75	10,75	13,75
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).. ¹	12,70	12,80	13,85
Lijnzaad (La Plata)	350,—	354,—	514,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ** Zuid-Russische.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7/13 Febr. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	7/13 Febr. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	20.210	101.342	89.804	—	927	3.050	102.269	92.854
Rogge.....	6.425	28.634	7.061	—	—	—	28.634	7.061
Boekweit.....	471	4.084	4.637	—	90	150	4.174	4.787
Mais.....	14.036	123.537	122.098	500	15.027	16.787	138.564	138.885
Gerst.....	2.116	41.041	21.328	600	995	800	42.036	22.128
Haver.....	1.697	11.073	7.826	—	854	150	11.927	7.976
Lijnzaad.....	5.068	18.895	32.289	—	12.234	5.649	31.129	37.938
Lijnkoek.....	5.687	32.453	33.066	—	—	—	32.453	33.066
Tarwemeel.....	586	7.936	16.564	—	1.454	3.702	9.390	20.266
Andere meelsoorten....	398	1.505	1.674	—	—	—	1.505	1.674

voortdurende rogge voor uitvoer aangeboden, doch de belangstelling is daarvoor gering en ondanks de verbeterde binnenlandse Duitsche vraag konden de prijzen daar deze week niet meer worden gehandhaafd. Ook Rusland schijnt zich weder op te maken tot uitvoer van rogge, doch van zaken is tot nog toe niet gebleken. Flauw was de rogge-markt. deze week te Chicago, en nadat op 15 Februari ook voor deze graansoort een flink prijssterstel had plaats gevonden bleef de prijs nog ruim 4 dollarcent per 56 lbs. beneden het peil van den 8sten.

Mais toonde in het begin der week eene verbetering, die vooral van Engeland uitging, waar verscheidene stoomende ladingen, vooral Platamais, uit de markt werden genomen. Ook de Argentijnsche markt was vaster als gevolg van de verbetering, welke die Engelsche aankopen ten gevolge hadden. Overal werden voor stoomende mais hogere prijzen betaald, omdat na de sterk gedaalde prijzen de kooplust op het verlaagde prijspeil verbeterde. Niet slechts spoedige mais, doch ook mais op afloading in den zomer; onderging prijsverbetering, zoowel wat Argentijnsche als Donausoorten betreft. Spoedig trad echter weder eene minder vaste stemming in, die veroorzaakt werd door het ten slotte toch weder tegenvallen der vraag, vooral op het vasteland, flauwe markten in Noord-Amerika en vooral door een hooge raming van het uitvoer-overschot van den nieuwen Argentijnschen oogst, waarvoor de vooruitzichten nu weder zeer goed zijn. Eerst was reeds uit een mededeeling van de Argentijnsche regeering gebleken, dat de met mais bezaaide oppervlakte in Argentinië dit jaar grooter is dan ooit te voren en daarna verschenen particuliere opbrengstramingen, volgens welke het Argentijnsche uitvoer-surplus dit jaar wel 25 miljoen qrs. zou bedragen. Ter vergelijking diene dat in dit seizoen tot nog toe 14,1 miljoen uit Argentinië naar Europa zijn afgeladen en in het vorige geheele seizoen uit den toenmaals buitengewoon grooten oogst 20¹/₂ miljoen qrs. Het aanbod uit Zuid-Slavië ter verloading in het voorjaar is bij het gemakkelijker worden der markt nog niet weder toegenomen, omdat het aanbod daar gering is, gedeeltelijk door regenval en slechten toestand der wegen. Daartegenover staat echter, dat nu Roemeensche verkoopers in die zelfde posities goedkooper aan de markt zijn. Van Noord-Amerika zijn de exportzaken nog niet weder tot volle ontwikkeling gekomen, doch nu en dan worden weder zaken gedaan, waarbij de prijs te Chicago bij vrij flauwe tendenz ten slotte niet veel veranderde. Dat in Europa de vaste stemming ook voor spoedige mais zoo snel weder verloren ging is mede het gevolg, dat voor de ladingen, die ongeveer een week geleden in Engeland waren gekocht, wat toen het sein was voor de prijsverbetering, nog geen destinatie gevonden was. Een dier ladingen is naar Antwerpen, een tweede naar Rotterdam gedirigeerd, waar zij de markt drukken. Bovendien kwam in beide havens veel Donaumais aan en ontmoet stoomende Platamais in Engeland onvoldoende vraag.

Voor gerst bestaat wat meer belangstelling, nu de prijzen weder op een lager niveau zijn aangekomen dan eenigen

tijd gegolden heeft en van Noord-Amerika werden weder vrij geregeld zaken gedaan. Vooral bestond ruimere kooplust voor Noord-Amerikaansche gerst in Duitschland en ook Nederland deed weder inkoop. Engeland heeft sedert de inkoop van Russische gerst der vorige week, deze week zeer weinig zaken in voergerst gedaan. Op 15 Februari was in Noord-Amerika ook gerst vaster, wat de zaken verder belemmerde. De verschepingen van gerst waren weder ruim voldoende voor de behoefte door toename der hoeveelheden van den Donau en Noord-Amerika. Rusland bracht echter zeer weinig gerst ter verscheping. Vermelding verdient het gerstaanbod uit Argentinië, dat de laatste dagen met gerst van zeer voldoende natuurgewicht tot concurreerenden prijs aan de markt is. Vooral naar Duitschland kwamen zaken tot stand, die den omzet in Noord-Amerikaansche gerst bemoeilijkten.

Voor haver zijn door de slechte vraag de prijzen van den laatsten tijd nog al wat gedaald, en dat heeft in deze week tot een grooteren omzet in Noord-Amerikaansche soorten geleid, terwijl Argentinië weder veel haver heeft afgeladen. Ook Deutsche haver werd in Engeland geregelder gekocht, doch op het vasteland is van een toename der zaken in buitenlandse haver niet veel te bespeuren geweest.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week prijshoudend tot vast gestemd.

In Amerika trokken de noteringen in het begin der week nog wat aan om echter den laatsten beursdag (Vrijdag en Zaterdag was de New York beurs gesloten) weer af te brokkelen, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.27	2.53	2.62	2.74	2.83
Opening verslagweek.....	4.27	2.53	2.62	2.73	2.82
Hoogste punt verslagweek	4.30	2.56	2.64	2.75	2.84
Slot verslagweek	4.24	2.50	2.59	2.69	2.79

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 76.500 tons, de versmeltingen 59.000 tons (tegen 54.000 tons in 1925) en de voorraden 69.000 tons.

Raffinadeurs in Amerika interesseerden zich weer wat meer voor Cubasuiker maar ook de meerdere belangstelling, die in Engeland voor geraffineerde suiker getoond werd, waren oorzaak, dat de prijs voor Cubasuiker van 2.50 \$ct. kon aantrekken tot 2.53 \$ct. en verkoopers ten slotte op 2.56 \$ct. hielden.

De Cuba statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 6 Febr. ...	192.274	208.507	168.849
Totaal 1 Dec.-6 Febr.	924.651	938.832	776.697
Aantal werkende fabrieken....	172	172	168
Weekexport 6 Febr.	101.306	118.358	134.138
Totale export sedert 1 Jan.-6 Febr.	478.100	554.792	501.364
Totale voorraad op 6 Febr. ...	449.975	384.040	275.333

In Engeland verhoogden Raffinadeurs aan het eind van de voorafgaande week den prijs van hun product met 6d en voorzagen zich deze week van flinke kwantiteiten Koloniale suiker.

De Board of Trade statistiek over Januari wordt met de volgende cijfers gepubliceerd:

	Tons	Tons
	Januari 1926	Januari 1925
Import Ruwsuiker.....	145.916	59.297
„ Geraffineerd	48.913	67.394
Totaal	194.829	126.691
Voorraad in entrepôt	391.650	113.500
„ „ raffinaderij	65.400	28.250
Opbrengst raffinaderijen	68.418	47.886
Totaal binnenl. verbruik....	122.381	126.058
Totale export	4.573	4.135
Voorraad 31 Dec. '25.....	415.600	1924 155.900
„ 31 Jan. '26.....	457.050	1925 141.750
Niet berek. verlies op raffinade	26.425	10.648

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Jan.....	1.208.000	981.000	908.000
Tajechoslowakije 1 Febr.....	921.000	694.000	501.000
Frankrijk 1 Jan.	487.000	468.000	291.000
Nederland 1 Jan.	228.000	219.000	154.000
België 1 Jan.	223.000	227.000	143.000
Engeland 1 Febr.....	477.000	148.000	179.000
Europa ..	3.544.000	2.737.000	2.176.000
V.S. Atlant. havens 10 Febr....	69.000	57.000	65.000
Cuba 6 Febr. alle havens	387.000	384.000	275.000
Totaal ..	4.000.000	3.178.000	2.516.000

Op Java werden door de V.I.S.P. eenige partijen uit den nieuwen oogst afgedaan op basis van f 10½ voor Superieur. Voor disponibile suiker blijft de markt vast gestemd doch er gaat weinig om. De afschepingen over Januari worden geraamd 115.000 tons te bedragen tegen 71.000 tons verleden jaar.

Hier te lande opende de markt aanvankelijk in prijs-houdende stemming en de waarde op de termijnmarkt was ongeveer:

Februari	f 17 ³ / ₈
Mei	„ 17 ¹ / ₈
Augustus	„ 18 ¹ / ₈
December	„ 18 ³ / ₄

Toen in Amerika de prijzen afbrokkelden trad ook hier eene reactie in en werd tevergeefs tot f 1/8 lager aangeboden. Koopers wilden toen echter niet meer aanleggen dan nog f 1/8 tot f 1/4 lager.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdamp per Maart	Londen			New York 96 ^o Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 ^o c.l.f. Febr./Mrt.	
		Sh.	Sh.	Sh.	
15 Febr. '26	kristalsuiker basis 99 ^o f 17 ³ / ₁₆	31/9	14/9	11/10½	4,24
8 „ '26	„ 17 ³ / ₁₆	31/9	14/9	11/9	4,27
15 Febr. '25	„ 20 ¹ / ₁₆	36/6	17/9	14/-	4,59
15 Febr. '24	„ 36 ³ / ₁₆	67/-	28/6	30/6	7,28
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88 ^o f 11 ¹ / ₃₂	18/-	—	—	3,26
	basis 99 ^o f 14 ¹ / ₃₂				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 3 Februari 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt blijft vast en noteringen toonen slechts weinig verandering. Aan beide zijden van den Oceaan wordt weinig gedaan, daar een overvloedige oogst verzekerd is, hetwelk aan de operaties van speculanten een einde heeft gemaakt. De algemeene economische situatie en de regelingen der terugbetaling der internationale leeningen, alsmede ons eigen financieel budget dragen er toe bij om den handel te beperken. De ontvangsten in de havens bedragen ongeveer 200.000 balen meer dan verleden seizoen, terwijl de totaal export iets minder is dan een jaar geleden. Egyptische soorten zijn ook vast. Stocks in Alexandrië zijn bijna een kwart miljoen cantars grooter dan verleden jaar.

De Amerikaansche garenmarkt blijft vast. Het wordt echter moeilijk voor spinners tegen de verhoogde prijzen te ver-

koopen, terwijl ook de vraag verminderd is. Fabrikanten, zoowel van grove als medium twist en weft garens maken echter een slechten tijd mede, daar de omzet slechts gering is. In Mule bundelgarens zijn flinke zaken voor het Oosten gedaan, zoowel in grey als dyed staples. De vraag naar getwijnde garens is deze week minder, hoewel wij vernamen, dat een flinke hoeveelheid op slechts een klein prijsverschil geweigerd werd. De voornaamste vraag bestaat momenteel voor fijne medio garens voor Indië. In getwijnde garens gaat slechts weinig om voor directe behoefte.

De vraag in de doekmarkt is wederom vrij levendig geweest, doch deresultaten zijn over het algemeen teleurstellend. In enkele gevallen, zooals voor dhooties en lichte goederen voor Indië, zijn zaken gedaan en fabrikanten verlangen een langeren lever-tijd. In deze styles zijn de prijzen dan ook niet zoo gestegen als dit voor de andere soorten thans het geval is. Behalve in de genoemde kwaliteiten gaat er nog wel wat om, doch over het algemeen hebben fabrikanten hun positie niet veel verbeterd. Daarbij komt, dat marges zoo verminderd zijn en spinners zoo vast, dat er weinig uitzicht op prijsreducties bestaat behalve dan vanzelfsprekend bij fluctuaties in katoenprijzen.

27 Jan. 2 Febr. Oost. koersen. 26 Jan. 2 Febr.

Liverpoolnoteringen.	T.T. op Br. Indië 1/6 ⁵ / ₃₂	1/6 ⁵ / ₃₂
F.G.F. Sakellaridis 18,25	18,25	T.T. op Hongkong 2/4 ¹ / ₈
G.F. No. 1 Oomra 7,25	7,20	T.T. op Shanghai 3/0 ¹ / ₂
		3,0 ¹ / ₂

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	13 Febr. 1926	5 Febr. 1926	29 Jan. 1926	13 Febr. 1925	13 Febr. 1924
New York voor Middling ...	20,75 c	20,80 c	20,80 c	24,75 c	33,20 c
New Orleans voor Middling	20,— c	20,18 c	20,02 c	24,65 c	33,13 c
Liverpool voor Middling ...	10,54 d	10,80 d	10,63 d	13,72 d	19,30d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 5 Febr. '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	7631	7468	5589
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	1634	1951	1399
„ „ t Vasteland etc.	3147	3044	2196
„ „ Japan.....	767	641	443

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	5 Febr. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	1504	1344	877
Binnenland	1927	1246	891
New York	69	206	160
New Orleans	469	344	200
Liverpool	592	716	540

KOFFIE.

Ook in de afgelopen week was nog geen verbetering in de stemming van het artikel waar te nemen. In Brazilië liep de wisselkoers nog eene fractie terug en ook de daar geldende binnenlandsche koffieprijzen in Milreis' daalden voor Santos koffie 500 Reis en voor Rio zelfs 675 Reis. Het gevolg hiervan was, dat de kost- en vrachtnoteeringen van daar ook lager afkwamen en dat in overeenstemming hiermede aan de termijnmarkten de prijzen iets verder inzakten. Aan onze termijnmarkt bedroeg de achteruitgang voor het Santos-contract gemiddeld ½ a 1 ct. en voor het Gemengd contract ongeveer ½ a ¾ ct.

Van loco bleven alhier de officieele noteringen weliswaar onveranderd, doch in de meeste gevallen moest, om tot zaken te komen, toch op de vraagprijzen iets worden toegegeven. De afzet, zoowel voor binnenlandsche consumptie als voor uitvoer, was matig en de lust tot het doen van nieuwe importzaken in de productielanden was dientengevolge bij onze handelaars ook niet groot.

In tegenstelling met Europa, waar de gang van zaken thans nog vrijwel overal te wenschen overlaet, hebben de Vereenigde Staten van Amerika in den laatsten tijd in Brazilië groote hoeveelheden gekocht. De uitvoer van Santos daarheen in de laatste drie weken bedroeg niet minder dan 441.000 balen tegen 229.000 balen naar Europa. Het gevolg hiervan is, dat de in het vorig bericht vermelde verhooging der limite voor de dagelijksche aanvoeren van het binnenland

van Sao Paulo naar Santos van 30.000 op 36.000 balen op den voorraad aldaar nog geen invloed heeft gehad. Deze is integendeel zelfs nog iets verder teruggelopen en bedraagt op het oogenblik slechts 1.210.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 107/- à 108/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 108/- à 109/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 88/- à 88/6.

Van Robusta op aflading zijn de aanbiedingen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik ongeveer:

Palembang Robusta, Februari/Maart verscheping, 52 à 52½ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Februari/Maart verscheping, 56½ à 57 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 68 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 58 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good				
Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	
16 Febr.	61½	59¼	56¾	55¾	53¾	53¼	51¾	50¾
9 "	61¼	59¾	57¼	56¾	54¾	54	52¾	51¼
2 "	62	59¾	57½	57	56	54¾	52¾	51½
26 Jan.	61½	59¾	57¾	57¼	56¾	55¾	53¾	52¾

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
15 Febr.	\$ 18,35	\$ 18,—	\$ 17,11	\$ 16,84
8 "	" 18,15	" 17,90	" 17,13	" 16,95
1 "	" 18,20	" 17,96	" 17,20	" 16,94
25 Jan.	" 18,60	" 18,40	" 17,50	" 17,32

Rotterdam, 16 Februari 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
15 Febr. 1926	310.000	25.750	1.246.000	27.500	713/32
8 " 1926	321.000	26.425	1.219.000	28.000	711/16
1 " 1926	338.000	26.225	1.264.000	28.000	728/64
16 Febr. 1925	262.000	38.675	1.828.000	41.000	513/16

¹⁾ Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
13 Febr. 1926 --	42.000	3.135.000	220.000	5.888.000
14 " 1925 --	33.000	2.633.000	169.000	6.651.000

¹⁾ In Reis.

THEE.

De afgelopen week gaf wederom zeer vaste markten te zien met prijsverhoogingen, die van ½ tot 1d. per lb. beliepen. Vooral de gewone soorten profiteerden het meest van deze prijsverhoging. De maandstaat over Januari van de „Board of Trade” geeft zeer gunstige statistische cijfers te zien. De aanvoer in het Vereenigd Koninkrijk, die in Januari van het afgelopen jaar 60,7 miljoen lbs. bedroeg, beliep in de afgelopen maand slechts 46,7 miljoen lbs. of 14 miljoen lbs. minder. Daartegenover gaven de cijfers van invoer tot verbruik en van uitvoer, toenamen te zien ten opzichte van de overeenkomstige maand van verleden jaar van resp. 0,2 en 0,6 miljoen lbs. De aanvoeren in Januari van dit jaar overtroffen de afleveringen slechts met ca. 6 miljoen lbs., waarmee de voorraad toenam, terwijl in Januari 1925 de voorraad toenam met niet minder dan 23,5 miljoen lbs. — Was op ult^o. December de voorraad in entrepôt nog ruim 4 miljoen lbs. hooger dan een jaar geleden (203,7 miljoen lbs. tegenover 199,4 miljoen lbs.) op ult^o. Januari was die voorraad reeds 13 miljoen lbs. kleiner dan een jaar geleden (209,7 tegenover 222,7 miljoen lbs.). Alles wijst dus op een gunstige statistische positie van het artikel.

Amsterdam, 15 Februari.

DE NEDERLANDSCHE THEEMARKT IN 1925.

(Jaaroverzicht van Pakhuismeesteren van de Thee).

Op het eilandje Hirado aan de Zuidwestkust van Japan is 4 October l.l. een gedenkteeke onthuld ter herinnering aan de eerste Nederlandsche nedézetting, een herinnering aan het zevende jaar Khing Tchang (Ao. 1602) toen de eerste aankomst der Hollanders in Japan heeft plaats gevonden, aan hun eerste Factory te Firanda, welke daar eenige jaren later mocht worden gevestigd, en aan het dertiende jaar Kouan Young (1636) toen het schiereiland Decima tegenover Nagasaki tot het verblijf der „Barbaren uit het Zuiden”, zooals de Japansche Kronieken vermelden, werd afgezonderd, en hun Factory daarheen werd verplaatst. Indien onder de plechtige ceremoniën, waarmee de onthulling van de gedenknaald gepaard ging, ook de gebruikelijke theeceremonie heeft plaats gevonden, dan heeft die in dit geval ook voor ons Westerlingen een bijzondere betekenis gehad. Het is immers op hun tweede reis geweest, dat waarschijnlijk van dit Firanda uit, door onze voorvaders de eerste thee gebracht werd naar de Amsterdamsche markt, van waar zij enkele jaren later in Londen en Parijs werd geïntroduceerd.

Het is wel een bijzonder ongelukkige samenloop van omstandigheden geweest, dat de oprichting in het Oosten van een monument, dat herinneren doet aan de groote rol, welke de Nederlandsche markt in de verspreiding van de thee in Europa en Amerika en elders gespeeld heeft, moest samengaan met een inzinking der aanvoeren alhier, welke zoo groot was, dat de najaarsveilingen te onbeduidend werden en te weinig keuze boden om nog aantrekkelijk te zijn voor de vele koopers in binnen- en buitenland. Ons land, het eenige theedrinkende land waar de bevolking vraagt naar Java-thee en deze als zoodanig waardeert, moest toen het deze evenmin van de Londensche markt voldoende kon betrekken, de toevlucht nemen tot Britsch-Indische, waarvan in het 4e kwartaal 447.000 K.G. werden ingevoerd tegen 384.000 K.G. in de negen voorafgaande maanden van het jaar. Dit tekort aan thee in onze veilingen moge in hoofdzaak een gevolg zijn geweest van den zeer langdurigen drogen Oostmoesson, het voorverkoopen van oogsten heeft niet minder er toe bijgedragen. Er is voor de „Home markets” een ernstig gevaar gelegen in de te groote gemakelijkheid, waarmee speciaal Nederlandsch-Indische producenten er toe besluiten hun oogsten voor te verkoopen, zonder rekening te houden met de belangen der beide distributie centra. Er wordt tevens teveel over het hoofd gezien, dat de voorverkochte thee voor zoover deze de afnemers der Europeesche markten bereikt, medewerkt, om in strijd met de belangen der producenten, de concurrentie op die markten te verminderen. Hierbij zij, speciaal wat de Amsterdamsche markt betreft, nog aangeteekend, dat Engelsche directies van Nederlandsche-Indische ondernemingen hunne naar Europa geconsigneerde thee steeds naar Londen zullen afschepen, ook al zouden de prijzen te Amsterdam voor hen voordeliger zijn, terwijl sommige Nederlandsche directies er wel heel gemakkelijk toe besluiten hun thee naar Londen te consigneren als zij meenen, dat daar een tijdelijk voordeel waarschijnlijk is, of als zij in een dalende markt hier niet genegen zijn het veilingaanbod te accepteren.

In 1924 werden in de laatste veilingen van het jaar de prijzen der gewone soorten zeer hoog opgevoerd (recordprijzen van 98 à 112 cts. per ½ K.G. voor gewoon ordinaar en gewoon middensoort); er werd nl. verwacht, dat de 1924 Britsch-Indische oogst niet zoude toereiken tot in den zomer 1925, wanneer de nieuwe oogst zoude beginnen binnen te komen, zoodat theeën van andere herkomst het tekort zouden moeten aanvullen. De prijzen in de eerste Januari-veiling 1925 waren slechts weinig lager dan die in December bedongen, daarna echter, toen de aanvoeren uit alle productielanden zeer groot bleken te zijn en het waarschijnlijk werd, dat de Britsch-Indische oogst de raming verre zoude overtreffen, trad een prijsdaling in, welke onverwacht snel voortging tot in Mei het laagste punt der markt werd bereikt. Zij werd nog verscherpt toen bleek, dat een deel van den aanvoer, zoowel uit Britsch-Indië als Java bleek te bestaan uit bijna onverkooerbare inferieure soorten.

De noteringen van gewoon ordinaar Pecco en Gebroken Pecco waren toen van ca. 100 cts. tot 63 cts. ingezakt. Het bleek ook ditmaal wederom, dat een te hoog prijsniveau veelal gevolgd wordt door een te snel doorgevoerd omlaagloopen der prijzen; na te groot vertrouwen ontbrak bij vele koopers uit vrees voor nog grooter verliezen alle vertrouwen, en om den druk nog te vergrooten werden van Engelsche zijde partijen, uit voorverkochte oogsten afkomstig, tegen met de veilingen concurrerende prijzen, aangeboden.

Er werd in deze maanden door verkoopers, die meermalen niet genegen waren met de in iedere veiling wederom lagere biedingen genoegen te nemen, veel opgehouden.

De lage April- en Mei-noteeringen werkten echter uitvoer naar landen met lage valuta in de hand, onze toegenomen voorraden begonnen te minderen en de prijzen zich te herstellen. In Juli was Pecco ordinair wederom tot 75 cts. en Gebroken Pecco idem tot 73 cts. opgelopen (Pecco medium noteerde toen 88 cts. en Gebroken Oranje Pecco idem 99 cts.). In Augustus volgde nogmaals een daling en wel van 7 tot 13 cts. onder de Juli-prijzen voor ordinair en 4 à 5 cts. voor middensoort. Met sprongen zijn nadien de noteeringen opgelopen, in de December-veiling bracht Pecco ordinair 92 cts op. Gebroken Pecco idem 85 cts., terwijl medium Pecco met 104 en idem Gebroken Oranje Pecco met 113 cts. werd betaald. Werkelijk superieure thee bleef het geheele jaar hoog geprijsd; de lagere noteeringen van deze in het voorjaar hielden in hoofdzaak verband met den gewonen kwaliteitsachteruitgang der Westmoessons-thee.

	Jan.	Mei	Juli	Dec.
Goudpunt Fannings	152 ¹⁾	117 ²⁾	120 ³⁾	150 ³⁾
Gebr. Or. Pecco: Pasir Nangka:	142	120	128	143
Oranje Pecco: Kotta Oeroen ..	113	109	108	123
Oranje Pecco: Pasir Nangka...	137	139	150	138
Flowery: Tjiastana	405	352	415	454

1) Kasinder; 2) Tiga Blata; 3) Kotta Oeroen.

Er werden gedurende het jaar wederom 16 veilingen gehouden. Wij verwijzen voor de hoeveelheden en middenprijzen naar de bijgevoegde „Statistiek van Nederlandsch-Indische thee over 1925”. Het totaal veilingaanbod (thee voor rekening der ondernemingen en der belanghebbenden) bestond uit 199.857 kisten (145.908 kisten Java- en 53.949 Sumatra thee) tegen 271.357 kisten in 1924 (209.399 Java en 61.964 Sumatra).

In Londen werden gedurende het jaar volgens het bericht der Tea Brokers' Association "on garden account" 208.342 kisten Nederlandsch-Indische in veiling aangeboden (204.307 in 1924).

De uitvoer van Java heeft tot ultimo November 38.200.000 KG. bedragen en kan voor het geheele jaar op ruim 42.000.000 KG. worden aangenomen tegen 47.700.000 KG. in 1924. De Sumatra-theeuitvoer verleden jaar 8.100.000 KG. zal dit jaar ca. 7.750.000 KG. zijn geweest, te zamen hoogstens 50.000.000 KG. tegen 55.800.000 KG. in 1924, waarvan naar Holland ca. 24 % (28 % in 1924), Groot Brittannië ca. 42 % (38 %), Australië 21 % (22 %), Noord Amerika ca. 7 % (6 %), overige landen 6 % (6 %).

De verwachtingen voor het jaar 1926 zijn voor producenten bijzonder gunstig. De toegenomen vraag voor Midden- en Oost- en ook voor Zuid-Europa doet vermoeden, dat zelfs een grooter werelddoogst dan nu verwacht, kan worden geabsorbeerd. De aanstaande kwaliteit-achteruitgang, welke, nu na lange droogte de regens op Java zijn doorgekomen, op handen is, zal vermoedelijk tengevolge hebben, dat het hooge December-prijsniveau voor de gewone soorten niet ten volle kan worden gehandhaafd. Nochtans wordt geen groote inzinking der prijzen verwacht indien tenminste producenten zich niet laten verleiden om de Europeesche markten opnieuw te overstroomden met theeën zoo roodstelig en inferieur, dat zij, al worden zij verkocht, niet worden afgevoerd en de markt blijven drukken als een deel van den zichtbaren voorraad.

Dit overzicht zoude niet compleet zijn, indien niet over het binnenlandsch verbruik een enkel woord werd aangeteekend. Het is geregeld toegenomen in de jaren vóór de zoo forsche verhooging van het invoerrecht. Het bedroeg in de jaren 1921/1922 ruim 9.500.000 KG., zodat de toenemende bevolking in aanmerking genomen, een verbruik van 10.000.000 KG. voor 1925 en 1926 wel als minimum normaal mag worden aangenomen. De hoeveelheid 7.342.000 KG. waarover gedurende 1925 het invoerrecht is betaald, zoude dan zijn aangevuld met minstens 2.700.000 KG. thee reeds tevoren in het vrije verkeer neergelegd. (Het mag echter worden betwijfeld of bij de 660.000 KG. door ons uit het vrije verkeer afgeleverd, nog ruim 2 miljoen KG. zijn gevoegd, welke elders in het land waren bewaard). Nu deze hoeveelheden zijn weggewerkt, zal het jaar 1926 een zuiver beeld geven van den invloed van het verhoogde recht op het verbruik.

Thee-Etablissement te Amsterdam.

Statistiek van Nederlandsch-Indische thee over 1925.	
Voorraad 1 Januari	44.459 kisten
Aanvoer 1e kwartaal	68.918 kisten
2e "	46.743 "
3e "	51.953 "
4e "	30.317 "
	197.931 "
Te zamen	
Aflevering 1e kwartaal	55.156 kisten
2e "	62.611 "
3e "	48.624 "
4e "	44.455 "
	210.846 "
Voorraad 31 December	31.544 kisten

tegen 30 September....	45.682 kisten
" 30 Juni	42.353 "
" 31 Maart	58.221 "
" 1 Januari	44.459 "

Aanvoer

Java thee	151.876
Sumatra thee	46.055
	197.931

Aflevering

Voor Binnenland	106.504
" Uitvoer	104.342
	210.846

Het aanbod in veiling bestond uit:

- 17 pCt. Stof, Fannings, Gebroken Thee, Gebroken Souchon.
- 14 1/2 " Souchon en Pecco Souchon.
- 36 " Gebroken Pecco en Gebroken Oranje Pecco.
- 32 1/2 " Pecco, Oranje Pecco en Witpunt Pecco.

Van den voorraad bevinden zich op 31 December in de 1ste hand 12.662 kisten.

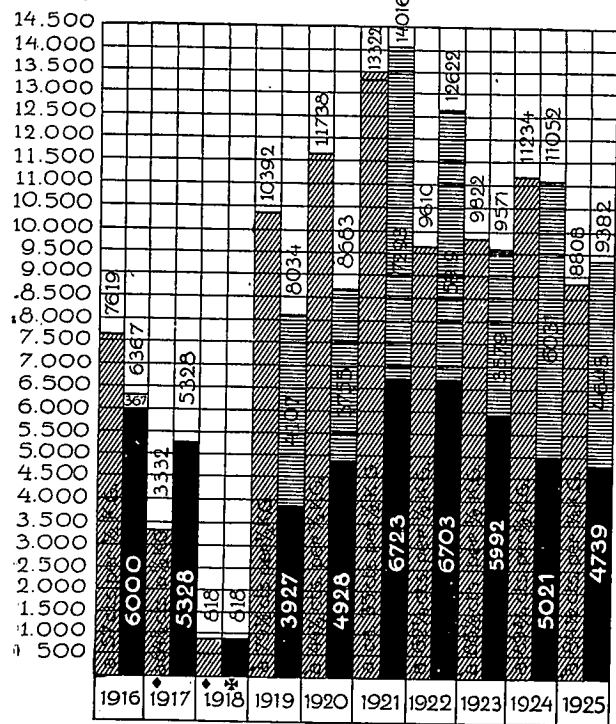
De cijfers zijn herleid tot geheele kn. (1/1 = 1/2 = 3/4 = 4/16).

Nederlandsch-Indische thee.

Aanvoer en aflevering voor verbruik en uitvoer bij het Thee-Etablissement te Amsterdam, benevens de middenprijzen van het eerste-hands aanbod.

Anno 1916—1925.

In 1000 K.G.

- ◆ Grootendeels gereserveerd uit den aanvoer 1916 en gebruikt voor de theevoorziening in 1917 en 1918.
- De thee werd gedurende het distributie-tijdvak (Augustus 1917—Februari 1919) door den groothandel verkocht op basis van 84 cts. per 1/2 K.G. voor middenkwaliteit.
- ✦ Hieronder is opgenomen de aflevering voor de laatste distributie in Januari 1919.

Het percentage Nederlandsch-Indische en andere thee tót verbruik ingevoerd heeft bedragen:

	1925	1924	1923	1922	1921
Nederl.-Indische..	77 1/4 %	77 %	74 %	80 1/2 %	80 3/4 %
Andere.....	22 3/4 %	23 %	26 %	19 1/2 %	19 1/4 %

De bestemming van den uitvoer was naar:

	kisten	K.G.
Duitschland, Polen en Oost-Europa ..	35.219	= 1.473.000
Overig Midden-Europa.....	9.738	= 295.000
Skandinavië en Finland	3.220	= 105.000
Zuid-Europa en Middellandsche Zee..	7.306	= 184.000
Groot-Brittannië, Ierland en Engelsche havens m. onbekende eindbestemming	48.245	= 2.180.000
Noord-Amerika (direct)	20.227	= 819.000
Andere landen buiten Europa	10.872	= 380.000
	134.827	= 5.436.000

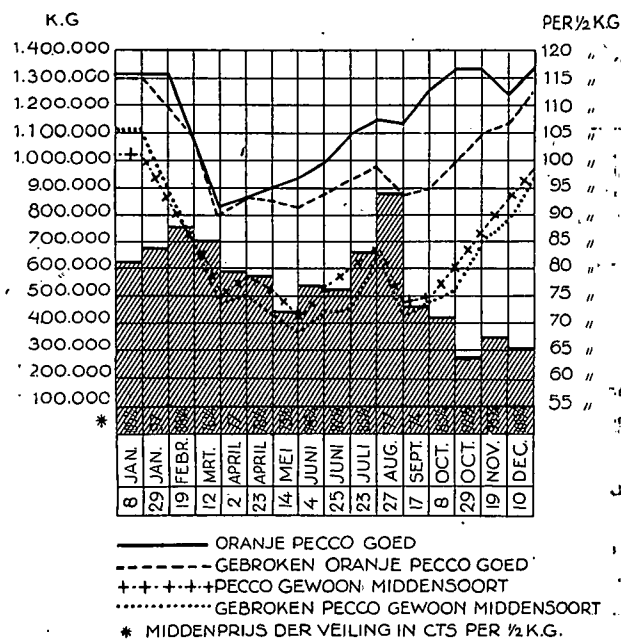
Aanvoer van Thee in Nederland, invoer tot verbruik en uitvoer.

(De hoeveelheden en de waarde van den invoer zijn afgeleid uit de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage. De waarde van den aan- en van den uitvoer is per kwartaal berekend; voor de Nederlandsch-Indische thee is de gemiddelde veilingprijs aangenomen als doorsnee waarde van den aanvoer en van het totaal afgeleverde (uitvoer + invoer).

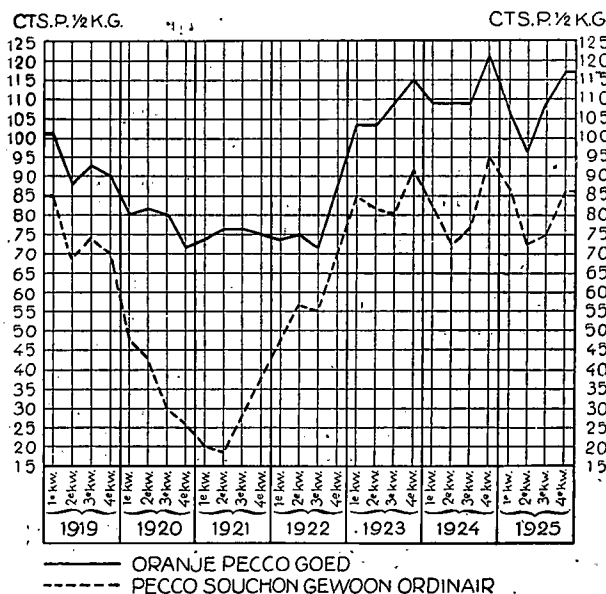
De waarde van aan- en uitvoer der niet-koloniale thee is berekend naar de waarde van den invoer.)

1925	Aanvoer		Invoer		Uitvoer	
	K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde	K.G. netto	Waarde
1e kwartaal.....	4.584.000	f 8.209.000	1.084.000	f 2.037.000	1.403.000	f 2.426.000
2e "	2.692.000	" 3.291.000	1.496.000	" 2.652.000	1.709.000	" 2.430.000
3e "	3.924.000	" 6.274.000	2.210.000	" 3.754.000	1.021.000	" 1.406.000
4e "	2.959.000	" 5.384.000	2.552.000	" 4.477.000	1.303.000	" 2.575.000
Totaal.....	14.159.000	f 23.158.000	7.342.000	f 12.920.000	5.436.000	f 8.837.000
waarvan:						
Nederlandsch-Indische	12.052.000	f 19.541.000	5.677.000	f 10.059.000	5.018.000	f 8.144.000
Chineesche	1.051.000	" 1.659.000	834.000	" 1.332.000	330.000	" 532.000
Britsch-Indische	1.056.000	" 1.958.000	831.000	" 1.529.000	88.000	" 161.000
Totaal.....	14.159.000	f 23.158.000	7.342.000	f 12.920.000	5.436.000	f 8.837.000
tegen:						
1924	17.112.000	f 30.286.000	8.780.000	f 15.646.000	6.793.000	f 11.981.000
1923	17.061.000	" 30.198.000	13.019.000	" 23.324.000	4.191.000	" 7.344.000
1922	11.651.000	" 14.505.000	9.670.000	" 11.906.000	8.640.000	" 11.758.000

Hoeveelheden der veilingen, doorsneeprijzen en loop der prijzen van enkele hoofdsorten in 1925.

Loop der prijzen gedurende de 7 laatste jaren.

STEENKOLEN.

In afwachting van het verschijnen van het rapport van de Coal Commission in Engeland, blijft de kolenmarkt daar te lande en op het Continent in één doen. De prijzen zijn eerder iets afgebrokkeld. De stemming is min of meer loom, ook al op grond van de verwachting, dat beide partijen alles zullen doen om te trachten een strijd te vermijden. Blijft de strijd werkelijk uit, dan is er geen enkele reden waarom de prijzen op het tegenwoordige niveau zouden blijven, aangezien wel de productie stijgt, doch de vraag niet toeneemt.

De staking in de anthracietmijnen in Amerika is de vorige week bijgelegd en ook dat draagt er al niet toe bij om de stemming vast te doen zijn.

De prijzen zijn als volgt:

- Northumberland Ongezeefde .. f 11,50
- Durham Ongezeefde .. 12,50
- Cardiff Ongezeefde .. 13,50
- Schotsche Gezeefde .. 11,25
- Yorkshire Gewasschen Doubles .. 14,25
- Westfaalsche Vetförder .. 11,—
- " Vetstukken .. 13,25
- " Smeenootjes .. 12,75
- " Gasvlamförder .. 10,75
- " Gietcokes .. 16,—

alles per ton van 1000 K.G., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunker kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.15.

Markt onzeker.

16 Februari 1925.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan-daard	Koper Electro-lytisch	Tin	Lood	Zink
15 Febr. 1926..	60.10/-	67.5/-	288.12/6	34.7/6	36.2/6
8 " 1926..	59.15/-	66.10/-	284.12/6	33.15/-	36.7/6
1 " 1926..	58.10/-	65.7/6	279.12/6	34.10/-	37.2/6
25 Jan. 1926..	58.7/6	65.5/-	279.12/6	34.5/-	37.-/-
16 Febr. 1925..	65.-/-	70.-/-	263.7/6	37.15/-	36.12/6
20 Juli 1914..	61.-/-	-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

RIJNVAART.

Week van 7 t/m. 13 Februari 1926.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationair. Scheepsruimte was voldoende beschikbaar. De ertsvrachten bedroegen gemiddeld f 0.45 bij 1/4 en f 0.55 bij 1/2 lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 25 ct.- en 35 cents tarief. Verscheidene schepen, welke hier geen lading konden vinden, sleepten op eigen gelegenheid leeg naar den Ruhr, om aldaar kolen te laden. De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens bleven de verschepingen van kolen levendig, doch tengevolge van veel aanbieding van scheepsruimte, ondergingen de vrachten een daling.